

Vlaams
Parlement

vergadering **C308**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 6 juli 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de terugbetaling van de te veel geïnde federale energieverhoging – 2663 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de realisatie van de verhoogde energiebesparingsdoelstellingen – 2352 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de opportuniteitsafwegingen bij de ombouw van een laagcalorisch naar een hoogcalorisch aardgasnet – 2569 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de overschakeling van laagcalorisch naar hoogcalorisch aardgas – 2588 (2016-2017)	7
VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Sociaal Rapport 2016 van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), wat de stijging van de energiearmoede betreft – 2541 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Sociaal Rapport 2016 van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) – 2542 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het energiearmoedeprogramma – 2562 (2016-2017)	13
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Warmteplan 2020 – 2418 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Warmteplan 2020 – 2522 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Warmteplan 2020 – 2524 (2016-2017)	26

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de terugbetaling van de te veel geïnde federale energieheffing – 2663 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dit is een opvolgvraag. In de vergadering van de commissie Energie van 24 mei vroegen een aantal collega's naar de 75 miljoen euro te veel geïnde federale energieheffing die geparkeerd staat bij de distributienetbeheerder Eandis en Infrax.

U antwoordde toen het volgende: "Collega's, ik zeg u nogmaals dat mijn geduld ook in dit dossier opgebraakt. Wat te veel werd betaald, moet worden teruggestort aan de burgers. Het kan niet zijn dat Vlaamse bedrijven en Vlaamse burgers moeten wachten op hun geld omdat men op het federale niveau geen vooruitgang boekt en in gebreke blijft. Als Vlaams minister vind ik dat onaanvaardbaar. Indien er tegen midden juni geen vooruitgang is geboekt, zal ik het dossier voorbereiden om dit probleem aan te kaarten op het Overlegcomité met de Federale Regering."

We zijn ondertussen begin juli, ik zou dan ook willen vragen naar een stand van zaken.

Is er ondertussen vooruitgang geboekt in de terugbetaling van de te veel betaalde federale energieheffing?

Hebt u het dossier aangekaart op het Overlegcomité met de Federale Regering?

Kunt u inschatten wanneer de gezinnen en bedrijven het te veel betaalde bedrag zullen terugkrijgen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Zoals ik inderdaad in mijn antwoord enkele weken geleden zei, zou er midden juni een voorstel tot terugbetaling gepresenteerd worden. Noch mijn administratie, noch de regulator, noch mijn kabinet heeft tot op heden zelfs een voorstel ontvangen.

Dat betekent dat ik mijn woord houd en dat dit op het eerstvolgende Overlegcomité in september – dat van juni kon niet gehaald worden aangezien de documenten voor midden juni opgeladen moesten worden – zal worden geagendeerd. Ik blijf erbij dat het niet meer dan correct zou zijn dat dit per 1 januari 2018 zal zijn verrekend.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dit is helaas een niet helemaal bevredigend antwoord, ook voor u niet, minister, want er is blijkbaar weinig vooruitgang geboekt in dit dossier. U hebt geen voorstel ontvangen, dat wil zeggen dat de collega de boodschap niet helemaal heeft begrepen over de dringendheid van dit dossier, wat uiteraard zeer te betreuren is.

U zegt dat dit tegen 1 januari 2018 moet zijn verrekend, dat betekent dat u erop rekent dat er vrij snel een doorbraak mogelijk is in september om effectief tegen eind dit jaar die verrekening te kunnen realiseren. Of heb ik u iets te voluntaristisch begrepen?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dit dossier over de te veel geïnde federale taks is al langer bekend. Ik heb begrepen dat Brussel en Wallonië die terugbetaling wel al hebben gerealiseerd. Hoe komt het dat zij daar wel in zijn geslaagd en wij niet?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bothuyne, uiteraard ben ik niet tevreden dat dit blijft aanslepen, ik ben daar verbolgen over.

Mijnheer Danen, ik heb al uitgelegd tijdens een vorige commissievergadering waarom Brussel en Wallonië dat wel al hebben gedaan en wij nog niet.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik kijk uit naar het Overlegcomité van september en zal u daar dan met veel plezier opnieuw over ondervragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de realisatie van de verhoogde energiebesparingsdoelstellingen – 2352 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik heb mijn vraag eind mei ingediend, maar ik denk dat ze nog altijd relevant is.

In De Morgen van eind mei stond te lezen dat België tijdens de EU-vergadering van 18 mei, vooral onder impuls van Vlaanderen, bezwaar heeft aangetekend tegen de energiebesparingsdoelstellingen. De gewesten hadden de positie van België vastgelegd op 15 mei.

In mijn vroegere vraag om uitleg van begin mei had u al laten weten dat België voorlopig studievoorbehoud maakt bij de verhoogde doelstelling aangezien onvoldoende duidelijk is of de impactanalyse van de Europese Commissie rekening houdt met het potentieel en de haalbaarheid in de specifieke Belgisch-Vlaamse situatie, bijvoorbeeld de hoge energie-intensiviteit van sommige Vlaamse bedrijven. België gaat in eerste instantie akkoord met een verhoogde energiebesparingsdoelstelling van 30 procent, maar maakt gewoon een studievoorbehoud bij deze doelstellingen om te kijken wat de economische en andere haalbaarheid is.

Minister, om de 2020-doelstellingen te realiseren, moet de totale emissie van de sectoren die vallen onder de EU ETS-regelgeving (Emissions Trading System), jaarlijks verminderen met 1,74 procent. Geldt voor de Belgische en Vlaamse energie-intensieve bedrijven hetzelfde percentage tot 2020?

België heeft bezwaar ingediend tijdens de EU-vergadering van 18 mei. Tegen welk voorstel van een verhoogd percentage van energiebesparing werd er bezwaar ingediend: het voorstel van het Europees Parlement, zijnde 40 procent, of het voorstel van de Europese Commissie, zijnde 30 procent? Wilt u de standpuntbepaling van België openbaar maken?

Indien Europa zou kiezen voor een energiebesparing van 40 procent tegen 2030, dan betekent dit dat de sectoren die vallen onder de ETS-regelgeving, vanaf 2021 jaarlijks hun totale emissie met 2,2 procent moeten verminderen om een

totale emissiereductie van 43 procent te realiseren. Indien Europa voor deze strategie kiest, met welk percentage moet de jaarlijkse emissie van de energie-intensieve bedrijven dan verminderen in België en in Vlaanderen?

Indien het voorstel van de Europese Commissie wordt gevolgd, namelijk 30 procent energiebesparing, met welk percentage moeten de Belgische en Vlaamse energie-intensieve bedrijven dan jaarlijks hun totale uitstoot verminderen?

In het persbericht van De Morgen gaf u aan dat wanneer de impact van de verhoogde energiebesparingsdoelstellingen te groot is, een apart systeem voor energie-intensieve bedrijven een mogelijke oplossing is. Bedoelt u dan dat de huidige ETS-regelgeving moet worden herbekeken of pleit u voor een nieuw apart systeem, naast ETS dus? Hoe ziet u dat dan?

De energiebesparing in de sectoren die vallen onder de ETS-regelgeving vormen een belangrijk onderdeel voor de realisatie van de opgelegde energiebesparing. Een apart systeem voor energie-intensieve bedrijven betekent ongetwijfeld een verlaging van de energiebesparing in deze ETS-sectoren. Hoe wilt u een totale energiebesparing van 30 procent op het niveau van Vlaanderen/België realiseren, wanneer de ETS-sectoren minder energie zouden moeten besparen?

Hoe moet een te hoge impact begrepen worden? Wat bedoelt u daar precies mee?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De energietransitie is een noodzaak, daar bestaat geen enkele twijfel over. Evenmin bestaat er twijfel over het engagement van Vlaanderen en van de minister van Energie op dat vlak.

Om de klimaatverandering een halt toe te roepen, wil Vlaanderen, net als Europa, de uitstoot van broeikasgassen tegen 2050 terugdringen met 80 tot 95 procent. Meer energie-efficiëntie, een hoger aandeel hernieuwbare energie en CO₂-neutrale oplossingen vormen daartoe de sleutels.

Op het vlak van energie-efficiëntie en emissiereductie vraagt Vlaanderen van elke sector bijkomende inspanningen afgestemd op het potentieel. In het verleden zijn al heel wat stappen gezet om de doelstelling voor 2020 te behalen, maar na 2020 zullen bijkomende inspanningen noodzakelijk zijn.

Binnen het kader van de Europese doelstellingen en de doelstellingen op lidstaat-niveau, wil Vlaanderen de flexibiliteit behouden in de bijdragen op het gebied van energie-efficiëntie, hernieuwbare energie en andere CO₂-emissiereducerende maatregelen. Deze flexibiliteit is nodig om het CO₂-emissiereductiedoel voor de lange termijn zo kosteneffectief mogelijk te kunnen invullen, rekening houdend met innovatie en andere ontwikkelingen die nu nog niet te voorzien zijn.

Tegelijk is duidelijk dat fors moet worden ingezet op energiebesparing, waar er volgens mij nog heel wat potentieel is, en dat er ook grote investeringen nodig zijn om het aandeel hernieuwbare energie in de energiemix te vergroten. Ook daar zijn er nog ongelofelijk veel opportuniteiten.

België heeft op de Energieraad van 26 juni 2017 ingestemd met een Europese energie-efficiëntiedoelstelling van 30 procent in 2030, waarbij in het huidige voorstel aan de lidstaten de ruimte wordt geboden om een kosteneffectieve invulling te geven aan hun eigen energie-efficiëntie en CO₂-emissiereductiepaden voor de lange termijn.

Over het standpunt van Vlaanderen is er nooit onduidelijkheid geweest, dat is besproken in de Vlaamse Regering. Het mandaat was duidelijk. Er is ook overleg geweest tussen de federale minister die op die raad aanwezig was en mezelf.

Wat uw vragen betreft over de te realiseren besparingscijfers voor energie- en CO₂-besparingsdoelstellingen voor de energie-intensieve industrie in functie van de uiteindelijke Europese doelstelling, moet ik u erop wijzen dat de Europese doelstelling geen bindende doelstelling op lidstaatsniveau betreft. De lidstaten hebben de vrijheid om de energie-efficiëntiedoelstelling te verdelen over de verschillende sectoren zoals transport, landbouw, industrie en gebouwen om de energiebesparing te realiseren waar die het meest kostenefficiënt is. Elke lidstaat moet tegen 1 januari 2018 een ontwerp van nationaal geïntegreerd klimaat- en energieplan 2030 voorleggen aan de Europese Commissie. In dat plan zal een verdeling worden gemaakt van de energie-efficiëntiedoelstelling over de verschillende sectoren. Momenteel wordt dit plan voorbereid waarbij de energie-efficiëntiedoelstelling verdeeld wordt over de verschillende sectoren om daar de energiebesparing te realiseren waar die het meest kostenefficiënt is.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar ik ben nog niet helemaal tevreden, dat zou ook heel moeilijk zijn. Wat u toen in De Morgen zei, was dat u een apart systeem overweegt voor energie-intensieve bedrijven, naast het ETS-systeem. Dat is toch een verre gaande uitspraak. Blijft dat zo? Of hebt u dat gezegd in de actie van het moment en meent u dat eigenlijk niet? Als u dat effectief wilt doen, lijkt me dat zeer ambitieus. Ik vraag me af hoe u dat zult doen.

U zegt dat u de doelstellingen wilt halen en wilt bekijken waar de meeste kostenefficiëntie kan worden gehaald. Als u studievoorbehoud maakt over de impact ten aanzien van energie-intensieve bedrijven, wil dat dan zeggen dat dit ook worden meegenomen in die oefening? Zult u dan alle sectoren samen bekijken en zien hoe u er kunt komen?

Ik wil u er wel op wijzen – maar u weet dat wellicht beter dan ik – dat de energie-intensieve bedrijven al heel veel hebben gedaan en dat er bij hen heel wat weerstand bestaat om nog verder te gaan in de energiebesparing. Die boodschap krijg ik toch. Als u toch andere boodschappen zou krijgen, stemt me dat heugelijk. Dat betekent immers dat ze toch nog een inspanning willen doen.

Als er op dat vlak en op het vlak van transport weinig te besparen valt, vraag ik me af hoe u erin zult slagen om de doelstelling van 30 procent te halen.

Ik ben wel tevreden dat u zegt dat u geen voorbehoud hebt gemaakt bij de doelstelling als dusdanig.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, het was geen persbericht in De Morgen. Men heeft me gebeld via mijn woordvoerder. Ik heb nooit gesproken over een apart ETS-systeem. Ik heb inderdaad studievoorbehoud gemaakt omdat we de impact wilden kennen bij eventuele stijgingen van de percentages. We hebben dat voorbehoud op een bepaald moment laten vallen omdat duidelijk was welke richting het uitging. We hebben binnen de Vlaamse Regering duidelijk gemaakt dat wij ons engageren voor 30 procent met de nodige flexibiliteit, en ik denk dat het ook wel logisch is dat wij rekening houden met de energie-intensieve bedrijven die afhangen van energieverbruik om te kunnen produceren.

Ik merk ook dat er misschien wel wat twijfel en getreuzel is over het potentieel wat energiebesparing betreft, ook inzake investeringen in hernieuwbare energie, maar ik denk dat dit niet mag worden veralgemeend. Men heeft het te vaak over 'de' bedrijven, ik denk dat er inderdaad wel specifieke bedrijven zijn die specifieke uitdagingen hebben. Voor die bedrijven moet het realistisch blijven om hun

rendabiliteit en competitiviteit ten opzichte van andere landen te behouden. Voor de rest heb ik me nooit uitgesproken over aparte systemen. Een aparte benadering en kijken waar we de doelstellingen kunnen halen, lijkt me echt heel effectief.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik kijk uit naar het plan waarin een en ander zal worden geïmplementeerd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de opportuniteitsafwegingen bij de ombouw van een laagcalorisch naar een hoogcalorisch aardgasnet – 2569 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de overschakeling van laagcalorisch naar hoogcalorisch aardgas – 2588 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Tijdens de vergadering van de Vlaamse Regering van 16 juni 2017 werd de nota met vraag naar uitvoering van de oprichting van een nationaal fonds voor de financiering van de ombouw van een laag- naar een hoogcalorisch gasnet goedgekeurd voor agendering op het Overlegcomité.

De Federale Regering heeft in haar regeerakkoord de volgende passage opgenomen: "Er wordt een nationaal fonds gecreëerd dat voorziet in de financiering van de ombouw van laag- naar hoogcalorisch gas. De regering zal een optimale financiering en kalender vaststellen."

Dit nationale fonds wordt opgericht om alle aardgasverbruikers in gelijke mate te laten bijdragen voor de aanpassingen aan het distributienet voor gas, met een geschatte kost van 500 miljoen euro, ongeacht waar ze wonen of gelegen zijn.

Minister, de voorliggende nota van de minister-president wekt alleszins de indruk dat de bestaande laagcalorische gasnetten een-op-een worden aangepast naar een hoogcalorisch gasnet.

Werd de mogelijkheid bestudeerd om bepaalde gebieden gasvrij te maken, dat wil zeggen het distributienet voor aardgas niet meer aan te passen in functie van nieuwe ontwikkelingen of andere verwarmingstechnieken? Waarom wel of waarom niet? In voorkomend geval, worden er stappen ondernomen om particulieren of regio's aardgasvrij te maken? Ik stel vast dat sommige regio's en landen wel stappen in die richting zetten.

Na goedkeuring van de Vlaamse energievisie door de Vlaamse Regering liet u het volgende in de pers optekenen: "Ik heb ook geen zin om mensen die in het verleden een keuze hebben gemaakt op te zadelen met een belasting. Wie op dit moment dus verwarmt op aardgas, moet daar niet extra voor betalen."

Door de beslissing om het distributienet voor aardgas overal te blijven aanpassen, geeft men projectontwikkelaars en burgers het signaal dat aardgas nog steeds het te verkiezen alternatief is als energiebron. De mensen worden dus nog

altijd aangezet om keuzes te maken voor een fossiele brandstof terwijl de toekomst is aan warmtenetten en warmtepompen, zoals we allemaal weten en waar we allemaal achter staan, alleen is de timing wellicht verschillend.

Minister, wilt u het fossiele aardgasverbruik bij gezinnen verminderen? Zo ja, wat is daarvoor de timing?

Hoe wilt u dat doen? Welke beleidsmaatregelen plant u daarvoor?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijn vraag is ook geïnspireerd op eerder gestelde actuele vragen en vragen om uitleg en op het programma De Afspraak waarin de heer Mulder die zelf in Groningen woont een aantal beelden en indrukken deelde over de ingrijpende aardbevingen daar die regelmatig in de actualiteit komen. Die aardbevingen worden toegeschreven aan de gasontginning in het gebied. Daardoor bestaat daar een veel kleiner draagvlak voor de ontginning van aardgas. Het draagvlak zal worden afgebouwd.

Vanaf 2024 zal de levering van aardgas naar Vlaanderen stelselmatig worden afgebouwd. Om die reden was beslist om van 2018 tot 2019 een geleidelijke omschakeling door te voeren.

Het gaat hier over de omschakeling van laagcalorisch gas naar hoogcalorisch gas voor ongeveer 920.000 aansluitpunten in Vlaanderen, 80.000 in Wallonië en 500.000 in Brussel. Synergrid schat de kostprijs tussen 500 en 700 miljoen euro waarvan de helft netkosten zijn en de helft kosten voor het plaatsen van een nieuw toestel. Bij een nieuwe verkaveling zijn die toestellen perfect uitgerust om met de twee soorten gas te werken. Men moet hooguit centraal of bij de mensen thuis de druk aanpassen, en dat kost peanuts. Het zou veel meer kosten om een warmtepomp in de plaats te zetten of een warmtenet uit te bouwen. Maar er zijn ook woningen die een ketel hebben die dateert van de periode voor 1979 en waar de vraag is of het niet beter zou zijn een hoogrendementsketel te kopen, of die een ketel hebben van na 1979 die niet voldoet aan de CE-keuring die bij ons van kracht is. De precieze aantallen van ketels die in aanmerking komen voor een volledige ombouw of vervanging, kennen we echter niet precies.

De wetgever bepaalt dat een ketel om de twee jaar moet worden gereinigd en gekeurd. Wanneer men u dus vertelt dat men binnen drie jaar langskomt in uw straat, dat kunt u perfect die keuring laten gebeuren en intussen de druk laten aanpassen aan die ketel. In dat geval zal er zelfs geen meerkost zijn. Daar kunnen we heel duidelijk over zijn, maar Synergrid tast een beetje in het duister wanneer het gaat over kosten.

Minister, welke investeringen zijn nodig voor de omschakeling? In het federaal regeerakkoord staat dat we daar een energiefonds voor zouden oprichten. De Fransen hebben daar duidelijk een andere mening over. Zij zijn 'demandeur de rien'. Het gaat bij hen over 80.000 woningen. Voor Brussel gaat het over 500.000 woningen, maar dat is ook makkelijk op te lossen. Dus eigenlijk zit het grootste probleem bij Vlaanderen met 920.000 woningen. Ik wil er even op wijzen dat in 1967 ook een dergelijk fonds is opgericht voor de omschakeling van stadsgas naar aardgas, wat vooral ten voordele was van de Waalse gemeenten maar betaald is door alle Belgen.

Dit zou worden besproken in een taskforce, maar die is moeilijk bijeen te roepen aangezien er geen regering meer is in Wallonië en in Brussel. Ik kan u dan ook moeilijk een stand van zaken vragen.

Welke timing is vooropgesteld? Wordt er voldoende rekening gehouden met een eventueel versnelde afbouw? Na het zien van die beelden kan ik me niet van de

indruk ontdoen dat men in Nederland beslist om terug te vallen op zichzelf en het stuk ontgonnen gas dat nodig is voor zichzelf te gebruiken en zo weinig mogelijk te exporteren, ook al zijn er waterdichte contracten.

Wat is de stand van zaken van het proefproject dat in samenwerking tussen de gewesten en de federale overheid wordt uitgevoerd?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De timing voor de ombouw van een laagcalorisch naar een hoogcalorisch aardgasnet lijkt mij helaas momenteel nog niet helemaal compatibel met het creëren van aardgasvrije gebieden in Vlaanderen. Ik ben niet op de hoogte van het feit dat de netbeheerders al hebben bestudeerd om in het kader van de ombouw bepaalde woongebieden aardgasvrij te maken, maar ik juich dit uiteraard toe. Zoals u weet, heeft de Vlaamse Regering de beslissing genomen om het percentage verplichte aardgasaansluitingen te doen dalen. We moeten nu op termijn af van fossiele brandstoffen, daar hebben we een duidelijk gemeenschappelijk standpunt over dat in de resolutie van het Vlaams Parlement staat.

De doelstelling van het Renovatiepact is om de energieprestaties van het bestaande woningpark substantieel te verbeteren en aldus het fossiel aardgasverbruik te verminderen. De tijdshorizon voor het realiseren van de langetermijndoelstelling van het Renovatiepact is 2050. De instrumenten die hiervoor zullen worden ingezet, worden uitgewerkt in het kader van de werven van het Renovatiepact.

Daarnaast maakte ik ook een Warmteplan 2020 op dat drempels en opportuniteiten voor hernieuwbare en energie-efficiënte verwarming identificeert, dit zowel op korte termijn voor de doelstelling 2020, als op de middellange termijn, zijnde 2030.

Wat de kosten en de investeringen betreft, gaat het enerzijds over een beperkt aantal aanpassingen aan de distributienetten die zorgen dat vanuit het Fluxys-net hoogcalorisch gas in plaats van laagcalorisch gas wordt ingevoerd, en die zorgen dat er telkens gebieden van een niet te grote en beheersbare omvang worden gecreëerd die apart kunnen worden omgeschakeld.

Anderzijds moeten in de gebieden waar huisdrukregelaars worden gebruikt, deze regelaars aangepast of vervangen worden. Dit is het geval in ruwweg de helft van de gebieden, en daarvoor moet elk adres worden bezocht. Men kan dat natuurlijk ook doen zoals u net zei, bij de keuring van de ketel.

In totaal gaat het over 1,6 miljoen aansluitingen die moeten worden geconverteerd tegen 2030. Volgens de kalender die werd opgemaakt door Synergrid zullen in de periode 2018-2029 tot 250.000 aansluitingen per jaar worden geconverteerd.

Mijnheer Gryffroy, u moet wel opletten met een aantal begrippen, bijvoorbeeld wanneer u het hebt over Franstaligen. De Brusselaars hebben ook een pak dossiers, maar naast Nederlandstaligen en anderstaligen wonen in Brussel ook Franstaligen. Het is inderdaad juist dat er weinig dossiers zijn op het Waalse grondgebied. Franstalig en Waals is niet altijd hetzelfde, terwijl Nederlandstalige Belgen altijd Vlamingen zijn.

De totale financieringskosten worden geschat op 500 miljoen euro. Om ervoor te zorgen dat alle Belgische aardgasverbruikers, gezinnen en bedrijven, in gelijke mate bijdragen aan de kosten als gevolg van de aanpassing van het distributienet ongeacht waar ze wonen of gevestigd zijn, heeft de Federale Regering volgende passage opgenomen in haar regeerakkoord: "Er wordt een nationaal fonds gecreëerd dat voorziet in de financiering van de ombouw van laag- naar hoogcalorisch gas. De regering zal een optimale financiering en kalender vaststellen."

Een dergelijk federaal fonds werd ook al opgericht bij de conversie van stadsgas naar aardgas.

Synergrid heeft een indicatieve tijdslijn uitgewerkt voor de omschakeling van de gasinfrastructuur van laag- naar hoogcalorisch aardgas en die voorgesteld aan de taskforce. De timing loopt van 2018 tot 2029. De taskforce kreeg in oktober 2016 een toelichting door Infrac over de omschakeling die in de zomer van 2016 gerealiseerd werd in Houthalen. Dat was een proefproject.

Op de laatste vergadering van de taskforce in mei 2017 werden volgende onderwerpen besproken: juridische analyse inzake de rollen en verantwoordelijkheden bij de conversie in opdracht van Synergrid en initiatief van de federale overheidsdienst Economie voor een 'steering group' voor de communicatie over de conversie van het laagcalorisch net.

De regio's – wij, dus – werden uitgenodigd om deel te nemen aan die 'steering group' voor de communicatie. Door Synergrid werd gemeld dat de te converteren gebieden die volgens de indicatieve tijdslijn in 2018 vallen, nog altijd niet met zekerheid vastliggen. En u hebt gelijk, mijnheer Gryffroy: wij zijn in volle actie met deze Vlaamse Regering, maar dat is op dit moment bij de collega's van de Brusselse en de Waalse Regering enigszins anders.

De omschakeling die in de zomer van 2016 gerealiseerd werd in Houthalen, het proefproject, werd toegelicht aan de taskforce. Infrac meldt dat de omschakeling in Houthalen succesvol is verlopen. In totaal ging het om 5242 aansluitingen. Er werd een overzicht gegeven van de planningswerkzaamheden voor het conversieproject, het verloop van de conversie met onder meer communicatie naar de afnemers en technische acties op het net, en de ervaringen met de aangetroffen gastoestellen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, uw antwoord komt erop neer dat men daar volop mee bezig is. Ik wil daar de volgende vraag aan koppelen. Natuurlijk kunnen we Vlaanderen niet op enkele jaren tijd laten ontkoppelen van gas. Dat is onmogelijk. Dat begrijp ik natuurlijk ook wel. Maar ik heb wel moeite met het feit dat er toch heel wat middelen worden gestopt in die ombouw, terwijl we langs de andere kant naar minder fossiele brandstoffen willen gaan. Daarom wil ik u vragen om de mogelijkheid te laten onderzoeken of er gebieden zijn die aardgasvrij kunnen worden gemaakt, of om te kijken op welke manier het fossiele gebruik verminderd kan worden.

Wij zijn geen eiland in de wereld. Er zijn andere landen, gebieden en regio's waar men daar volop mee bezig is. Ik heb ook geen pasklare oplossingen en geen pasklaar antwoord waar dat zou moeten gebeuren, maar volgens mij kan het wel minstens onderzocht worden, omdat ik bijvoorbeeld in Nederland zie dat men in bepaalde gebieden volop die oefening aan het doen is. Ik zou willen dat wij op dat vlak ook vooroplopen en de koe bij de horens vatten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Bedankt voor het antwoord, minister. Ik ben het fundamenteel oneens met wat collega Danen zegt.

Het is heel simpel, mijnheer Danen: hier gaat het over de discussie om over te schakelen van laagcalorisch naar hoogcalorisch gas, en u mengt daarin de discussie van de fossiele brandstoffen. Zoek dan een gebied en leg daar een warmtewarmnet. Hoe gaat u dat voeden? Ik weet het niet. Hoe gaat u bij de mensen thuis gaan uitleggen dat ze hun ketel moeten uitbreken enzovoort? Of plaats een warmtepomp. Wie gaat dat dan financieren? Leg het allemaal maar uit.

Ik weet één ding: in 2029 draaien ze in Nederland de kraan naar ons dicht. Ik heb in de vorige commissievergadering al aangekaart dat men daar in Duitsland al mee bezig is. Men heeft al een energiefonds. Men is al bezig met effectief bij de mensen langs te gaan enzovoort. U begrijpt ook dat woorden als 'ruwweg', 'geschat', 'indicatieve tijdslijn', 'nog niet met zekerheid bepaald' enzovoort mij onrust inboezemen. Als de Nederlanders het contract niet valideren tot 2029, maar door de druk vanuit Groningen, omdat daar te veel problemen en te veel schadeclaims zijn, in een volgende regeringsverklaring beslissen om het vroeger af te bouwen tot 2024, waar staan wij dan met onze voorbereiding? Nergens.

Men spreekt over een raming van 500 miljoen euro. Misschien is het 300 miljoen euro, misschien is het 531 miljoen euro. Het is maar een zeer brute raming, en trouwens een raming die al verschillende jaren meegaat. Die is door Synergrid ook nog altijd niet verfijnd. Dan vind ik dat het de eerste taak is om dat te verfijnen, en dit los te koppelen van de discussie rond fossiele brandstoffen. Je gaat toch de mensen hun vrije keuze niet afpakken, als ze willen verdergaan op aardgas?

We zitten daar geblokkeerd, omdat het Waalse Gewest momenteel niet mee wil, maar je zou perfect nu al kunnen opstarten met de communicatie, en tegen de mensen zeggen: over drie jaar kom ik langs, maar in die drie jaar moet u wel maken dat uw ketel onderhouden is, en ondertussen kunt u uw attest hebben van uw leverancier of uw installateur, die kan bevestigen dat uw ketel voldoet. Dan gaat de omschakeling ook veel gemakkelijker. Maar we staan nergens. En de Franstaligen zeggen: we hebben momenteel zelfs geen regering, het gaat niet goed, we weten niet hoe we het gaan aanpakken. Er zijn zelfs bepaalde krachten in Wallonië die er ondertussen van willen profiteren om de kosten nog wat op te drijven en bij die 80.000 mensen meteen nog een audit te doen enzovoort. Daardoor kan er hier niets gebeuren.

Als Nederland de kraan vijf jaar vroeger afsluit, dan hebben we pas een gigantisch probleem. Ik heb één voordeel. Ik zit al op rijk aardgas. Ik woon niet in Limburg. Maar dan mag u het gaan uitleggen in Limburg, mijnheer Danen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, ik ben het met u eens. Ik vind inderdaad dat je die twee zaken niet moet mengen. Ik herhaal nog eens dat ik het jammer vind dat er op dit moment geen compatibiliteit is met het creëren van aardgasvrije gebieden. Maar we gaan geen twee zaken met elkaar vermengen. Wij krijgen inderdaad de boodschap dat de aardgasgebieden in Nederland niet meer zullen leveren en dat we tegen een bepaalde datum zullen moeten zorgen dat de omschakeling gebeurd is. Op korte termijn betekent dat dus dat je een plan moet hebben.

Ook daarom heb ik een nota klaargemaakt en heb ik dit geagendeerd op het Overlegcomité. U spreekt over de voorliggende nota van de minister-president, maar het is een nota van de regering, op voorstel van de minister van Energie. Wij spreken daar uit één mond. Als de minister-president spreekt, spreek ik. Dat weet u. Dat is geen enkel probleem. En als ik spreek, spreek ik ook namens de regering, tenzij ik het er uitdrukkelijk bij vermeld dat dat niet het geval is. *(Opmerkingen. Gelach)*

U hebt gelijk, mijnheer Gryffroy, en alle zaken die u opsomt, zijn inderdaad een feit, maar u gaat wel heel kort door de bocht als u zegt dat Wallonië dit blokkeert. Op dit moment is het de Federale Regering die het in haar regeerakkoord staan heeft en die aan de kar moet trekken. Zij moeten zorgen dat er een oplossing is. Het is iets te gemakkelijk om te zeggen dat er een gewest is dat niet

mee wil. Officieel ben ik niet op de hoogte van het feit dat het Waalse Gewest blokkeert. Maar ik merk wel dat de Federale Regering, waar onze partijen allebei deel van uitmaken, daar blijkbaar geen haast mee maakt. Daarom wou ik het ook agenderen op het Overlegcomité, als Vlaams minister van Energie, via de Vlaamse Regering. Ik wou het zelfs al eerder agenderen, maar de spoedprocedure is, waarschijnlijk gezien de omstandigheden in de Franstalige regeringen in dit land, niet aanvaard. Ook daar hebben we te maken met het feit dat het op het Overlegcomité van september geagendeerd staat. Zoals u ziet, mijnheer Gryffroy, wordt september een maand om naar uit te kijken.

Het is belangrijk dat de communicatie opgestart wordt. U hebt gelijk dat deze omschakeling wel aanleiding moet kunnen geven tot het nadenken over duurzame alternatieven. Maar dat betekent dat we het proces en de procedure, en heel het verhaal dat we die omschakeling moeten doen, niet ondergeschikt moeten maken aan het feit dat we liever iets anders zouden hebben, en dan eerst maar wachten tot we iets anders hebben. Dat kan niet. Ik ben voor aardgasvrije gebieden, mijnheer Danen. Ik denk dat de heer Gryffroy daar ook niet tegen is. Ik denk dat niemand daar tegen is. Maar we moeten natuurlijk wel zorgen dat we deze uitdaging tot een goed einde brengen. Ik vind dat daar toch wel een 'sense of urgency' mag zijn. We moeten niet treuzelen en dralen om dat tot uitvoering te brengen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel. Ik stel vast dat de heer Gryffroy zich lastig maakt op mij, maar hij zou lastig moeten zijn op zijn vertegenwoordigers in de Federale Regering, die hiermee talmen.

Dat is het fundamentele probleem, mijnheer Gryffroy, en dat is waar u blijkbaar ook wat geagiteerd door bent.

Ik ben er ook niet per se voor gewonnen om alles met alles te mengen, maar ik wil gewoon zeggen dat dit misschien wel een goede aanleiding is om eens na te denken, net zoals in gebieden in het buitenland gebeurt, of we andere dingen kunnen doen dan gewoon automatisch maar naar gas te gaan. Dat is het enige wat ik zeg, niet meer en niet minder. Maar daar moet wel iemand mee bezig zijn. Iemand moet die oefening doen.

Natuurlijk ben ik ervoor dat we starten met die omschakeling, zodat de mensen, ook in Limburg, hun huizen, hun appartementen, hun winkels en hun bedrijven kunnen verwarmen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): U zegt dat er geen haast is bij de Federale Regering. De reden waarom het bij het Overlegcomité zit, is omdat men er federaal geen weg mee kan. Niet vanwege de haast, maar omdat men ook voelt dat het een mengeling is van federale bevoegdheid en regionale bevoegdheden. We weten daar ook waar de klepel hangt.

Ik herhaal dat we die discussie hier niet mogen mengen, want anders blijven we maar tijd verdrijven door te praten. We moeten goed nadenken over hoe we sneller kunnen zijn, want als de datum vroeger afgeklopt wordt door de Nederlanders, dan wil ik nu al klaar zijn.

Ik heb een aanzet gegeven van hoe je iets zou kunnen doen: bij een volgende keuring aan die mensen vragen dat ze al hun drukregelaar aanpassen. Dan werkt de ketel nog even goed, maar dan zijn we ten minste mee en wordt dat geïnventariseerd. En Synergrid zou nu eens een juiste raming moeten kunnen

maken, in plaats van te spreken over een slordige raming van 500 tot 700 miljoen euro.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Sociaal Rapport 2016 van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), wat de stijging van de energiearmoede betreft
– 2541 (2016-2017)**

**VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Sociaal Rapport 2016 van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG)
– 2542 (2016-2017)**

**VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het energiearmoedeprogramma
– 2562 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp-a): Minister, de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) heeft de balans opgemaakt van de betaalbaarheid van energie bij de Vlaamse gezinnen. De cijfers tonen aan dat door de spectaculaire stijging van de energiefactuur alsmaar meer mensen in de problemen komen om hun factuur betaald te krijgen. De factuur is de afgelopen jaren met enkele honderden euro's gestegen. Dat komt door tal van maatregelen, die nu blijkbaar tot uiting komen in betaalproblemen bij meer huishoudelijke klanten. Bij de leveranciers waren er in 2016 meer huishoudelijke klanten die een ingebrekestelling kregen of van wie het contract werd opgezegd na wanbetaling. Het aantal opgestarte afbetalingsplannen is exponentieel gestegen, met 25 procent op één jaar tijd: 81.198 over 2016 versus 64.791 over 2015. De gemiddelde schuld die open stond op het moment van de afbetalingsplannen, was eigenlijk vergelijkbaar met 2015. Die bedroeg ongeveer 670 euro. De stijging van het aantal afbetalingsplannen is te wijten aan een verhoging van de betalingsproblemen in de markt, aldus de leveranciers.

Minister, hoe interpreteert u zelf de cijfers van het rapport van de VREG? Bent u bereid om het Energiearmoedeplan versneld te evalueren en bij te sturen en om op korte termijn al beleidskeuzes te maken om de energiearmoede terug te dringen? Welke concrete stappen zult u op korte termijn nemen om ervoor te zorgen dat de energiearmoede weer zal dalen en dat de cijfers voor volgend jaar weer rooskleuriger zijn? En bent u er op basis van deze cijfers van overtuigd dat de groep van beschermde klanten moet worden uitgebreid?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik heb een vraag naar aanleiding van hetzelfde VREG-rapport, met betrekking tot het sociaal energiebeleid. Er waren een aantal markante cijfers: 20 procent meer lopende afbetalingsplannen, meer dan 25 procent extra nieuwe afbetalingsplannen, en het gemiddelde maandelijkse afbetalingsbedrag steeg met ongeveer 10 procent. Het aantal mensen dat een ingebrekestelling krijgt en het aantal mensen dat een stopzetting van het contract heeft, stijgt overal.

Collega Beenders heeft de context al geschetst. Ik geef nog wat andere elementen mee. Het aantal budgetmeters voor elektriciteit en aardgas stijgt lichtjes, na de dalende trend van de afgelopen jaren. En ook het aantal afsluitingen na LAC-advies (lokale adviescommissie) stijgt met 6 procent voor elektriciteit. Dat zijn allemaal elementen die ons erop wijzen hoe aanwezig de problematiek van energiearmoede nog steeds is in Vlaanderen.

U hebt een Energiearmoedeprogramma met 34 concrete acties afgesproken. Dat is goedgekeurd door deze regering. En natuurlijk zijn er een aantal acties die direct verband houden met de pijnpunten die in het rapport van de VREG naar voren komen. Het begint al met actie 1 van uw plan, minister. Dat ging over 'goede praktijken voor betaalplannen veralgemenen'. Daar zijn nog heel wat problemen. Steeds meer mensen worden daar nu mee geconfronteerd. Ook de optimalisatie van de energiefactuur en het aan de OCMW's bezorgen van lijsten van wanbetalers en dergelijke meer, zijn allemaal zaken die in uw 34 acties zijn opgenomen en waarvan het dus wel duidelijk dringend is dat die worden gerealiseerd.

Minister, wat is uw visie op het rapport van de VREG? Wat zult u doen om die sociaal kwetsbare doelgroep nog beter te bereiken en met hen te communiceren? Wat zult u doen met betrekking tot het op elkaar afstemmen van de afbetalingsplannen van de diverse leveranciers, en het vooral haalbaar maken voor de gezinnen die ermee worden geconfronteerd? Wat zult u doen om actie 1 van het Energiearmoedeprogramma daaromtrent uit te voeren? Ook actie 2 heeft daar direct verband mee, de vordering inzake de optimalisatie van de facturen. Hoever staat u daarmee? Wat zult u doen om de energie-efficiëntie van de woningen van deze doelgroep versneld aan te pakken?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, de vorige vraagstellers hebben de vraag goed ingeleid en hebben ook al verwezen naar een aantal cijfers. Het biedt ons de kans om eens te polsen naar uw reactie op de sociale statistieken van 2016. De VREG maakt altijd een lijvig rapport op, met een aantal zeer interessante cijfers over energiearmoede.

Mijn vragen liggen in de lijn van wat de vorige sprekers gezegd hebben. Wat opvalt in die sociale statistieken, is het aantal afbetalingsplannen. Dat is met 20 procent gestegen in 2016. Het cijfer van het aantal afbetalingsplannen is al genoemd. Er is inderdaad een Energiearmoedeactieplan, met een dertigtal heel concrete maatregelen die zouden worden uitgerold. De allereerste maatregel in dat actieplan gaat net over die goede praktijk voor afbetalingsplannen. De VREG heeft zo'n code van goede praktijk opgemaakt. Zij vragen heel vriendelijk aan de energieleveranciers om die code van goede praktijk toe te passen, maar in de cijfers zien we dat 20 procent meer mensen moeilijkheden hebben om hun energiefactuur af te betalen. Dan komt de vraag naar boven of het geen tijd wordt om die code van goede praktijk decretaal of via een andere manier te gaan opleggen aan die energieleveranciers.

Wat gaan we doen met die code van goede praktijk, minister? En wat is uw reactie op de sociale statistieken van 2016?

Voorzitter, mijn vraag is dan ook of we bij de start van het nieuwe werkjaar in deze commissie eens grondig de stand van zaken kunnen bespreken van de 34 maatregelen die in het Energiearmoedeactieplan staan.

De voorzitter: Ik stel voor dat we dat laatste element in de regeling van de werkzaamheden bekijken.

Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, bedankt voor uw vragen. Eerst en vooral moet ik zeggen dat ik erken dat dit geen goede cijfers zijn, ook al heeft de VREG het in zijn rapport over lichte stijgingen van de sociale indicatoren.

Energiearmoede staat niet op zichzelf. Hier in deze commissie is al dikwijls gezegd dat energiearmoede gelinkt is aan armoede in de brede zin van het woord. Vlaanderen beschikt over een uitgebreid instrumentarium tegen armoede, maar ook tegen energiearmoede. Met het Energiearmoedeplan, dat op 4 maart 2016 werd goedgekeurd, zetten we in op de aanpak van energiearmoede aan de bron. De in dit actieprogramma opgenomen initiatieven zetten zowel in op de optimalisatie van de bestaande bescherming tegen afsluiting van energielevering, als op structurele doelgroepmaatregelen op het vlak van rationeel energiegebruik. We zullen verder blijven inzetten op dat plan, al wens ik ook wel op te merken dat het plan goedgekeurd is in 2016, en dat het hier gaat over de cijfers van 2016. We moeten op dat vlak toch ook eerlijk zijn tegenover elkaar.

Een eerste deel van de maatregelen is al uitgevoerd en de andere zijn in uitvoering. Bij de goedkeuring van het Energiearmoedeplan werd beslist om jaarlijks te rapporteren aan de Vlaamse Regering, wat op 24 maart 2017 ook is gebeurd. Ik veronderstel dat de rapportering die ik aan de Vlaamse Regering doe, ook bij jullie in de fracties terechtkomt, mevrouw Taeldeman, in het kader van de goede doorstroming.

In antwoord op de vraag over de evaluatie verwijs ik ook graag naar die evaluatie. De sociale indicatoren worden uiteraard meegenomen in de verdere uitwerking van het plan.

Ik wil er toch op wijzen dat dat zich, zoals de VREG in het rapport ook opmerkt, ondanks de stijging van de indicatoren, niet in een even grote stijging van het aantal afsluitingen vertaalt. Dit betekent dat het plan met de sociale maatregelen, ook het cascadesysteem genoemd, werkt. Wat de meeste indicatoren betreft, scoren we goed in vergelijking met de rest van België en van Europa. Ik erken echter dat een verdere implementatie noodzakelijk is. Ik vind dat een prioriteit. Met het Energiearmoedeplan heeft de Vlaamse Regering hier een aandachtspunt van gemaakt. We gaan verder op de ingeslagen weg.

Het is gisteren nog in het nieuws geweest. Zowel uit de Marktmonitor 2016 van de VREG als uit alle sociale statistieken blijkt dat de kwetsbare gezinnen, hoofdzakelijk uit onwetendheid of uit angst, te weinig overgaan tot leverancierswissels. Ik merk dat de andere doelgroepen in de samenleving dit ook te weinig doen, maar dan waarschijnlijk om andere redenen dan onwetendheid en angst.

Op basis van de evaluatie van de energiescans zal ik de Vlaamse Regering op korte termijn voorstellen om door middel van dit instrument nog meer in te zetten op een effectieve begeleiding van mensen bij een leverancierswissel. Verder is principieel beslist dat deze switch zal worden opgenomen in de heroriëntatie van het takenpakket van de energiehuizen.

Ik ben er tevens van overtuigd dat communicatie en het bereiken van de doelgroepen cruciale schakels zijn in de effectieve uitvoering van het Energiearmoedeplan. We nemen in dit verband al verschillende initiatieven. Zo heb ik, bijvoorbeeld, voor de uitbreiding van de minimale aardgaslevering een brief bezorgd aan alle OCMW's in Vlaanderen. Hierin heb ik de uitbreiding van de toepassingsperiode aangekondigd en opgeroepen om de maatregel toe te passen waar dat relevant is. We hebben onder de OCMW's en de armenverenigingen ook flyers verdeeld. Uit het rapport van de VREG blijkt dat de maatregel alvast meer is toegepast in november en december 2016.

Verder wordt in het licht van de uitbreiding van de sociale dakisolatieprojecten naar spouwmuren en hoogrendementsbeglazing vanaf 2017 ook een nieuwe

brochure verspreid onder de doelgroep en de mogelijke doorverwijzers. De maatregel is tevens gepromoot tijdens infosessies die de OCMW's hebben georganiseerd in samenwerking met het Vlaams Energieagentschap (VEA), de VREG en de netbeheerders. Naast deze initiatieven is eveneens onderzocht langs welke kanalen de eigenaars die aan kwetsbare gezinnen verhuren, beter kunnen worden bereikt.

Zodra ze finaal is goedgekeurd, zal de bijsturing van de energiescans meteen de gelegenheid vormen om deze dienst extra in de kijker te zetten. We doen dit dan vooral met het oog op het overtuigen van bijkomende gezinnen om van leverancier te veranderen.

Tot slot zullen we nagaan hoe we met de energiehuizen maximaal aansluiting kunnen vinden bij de behoeften van de kwetsbare gezinnen. We zullen alle informatie op één plaats bundelen en een vorm van integrale trajectbegeleiding aanbieden.

Ik weet dat Samenlevingsopbouw Vlaanderen een mail heeft gestuurd. Ik zet echter nu al in op de elementen die daarin worden aangehaald. Dat is het beleid dat we nu al uitvoeren. Ik som enkele van die elementen op.

Eerst en vooral is er de daling van de elektriciteitsfactuur. Wie eraan twijfelt dat ik die factuur omlaag wil krijgen, moet het maar zeggen. Ik verklaar dat al geruime tijd en ik zal daarvoor zorgen. Die factuur moet naar omlaag. Dat is echter geen eenvoudige opdracht.

Mijnheer Beenders, elke sociale maatregel die we nemen, heeft meestal gevolgen voor de totale factuur. Dat is hier al een paar keer aan bod gekomen. U hebt al een paar keer om een uitbreiding van de doelgroep gevraagd. Dit betekent echter dat de gemiddelde factuur voor het gemiddeld verbruik van de Vlaming zou toenemen.

Verduidelijkingen lijken me ook belangrijk. In 60 procent van de gevallen vormt administratieve onkunde de oorzaak van schuldbemiddeling. De subjectieve energiearmoede stijgt. Mensen hebben het gevoel dat ze hun energie niet meer kunnen betalen.

Er zijn effectieve beschermingsmaatregelen tegen armoede, zoals het sociaal tarief. We hebben de doelgroep uitgebreid en de premies voor sociale doelgroepen verhoogd. We hebben de premie naar hoogrendementsglas en spouwmuurisolatie uitgebreid. We hebben een minimale aardgaslevering. We hebben budgetmeters. We hebben een noodleverancier. Er zijn normen met betrekking tot de woningkwaliteit. We zetten in op de switch.

Er zijn meer hulpverleningsmogelijkheden. De lokale adviescomités en de OCMW's vormen de eerste lijn voor armoede in de brede zin. Er zijn de energiesnoeiërs en de energiescans. We zijn bezig met de hervorming van de energiehuizen. We werken aan de woonkwaliteit en aan de energiezuinigheid, wat ook een zeer belangrijk element van de factuur is. Elk kilowattuur dat niet wordt verbruikt, moet ook niet worden betaald. Daar moeten geen heffingen op worden betaald. Dat is belangrijk.

We geven daarvoor premies. De premies zijn hoger voor de mensen die het moeilijk hebben. We verstrekken leningen aan 0 procent. Er zijn mogelijkheden. We werken momenteel aan een rollend fonds hiervoor. Dat zijn mijn bemerkingen bij de mail van Samenlevingsopbouw Vlaanderen.

Met betrekking tot het Energiearmoedeplan zijn al initiatieven genomen om de energie-efficiëntie van de woningen van de doelgroep te vergroten. Ik verwijs hiervoor opnieuw naar de evaluatie. Samen met minister Homans en minister Schauvliege zet ik in op de uitvoering van het Renovatiepact. Dit moet leiden tot

een optimalisatie van de energieprestaties van het Vlaams woningpatrimonium. Het Energiearmoedeplan is hier integraal in opgenomen.

We zetten in op de woningen van kwetsbare gezinnen met geen of onvoldoende renovatiebudget. We willen die mensen meekrijgen in het traject in de richting van een realisatie van de langetermijndoelstelling. In dit verband bekijk ik momenteel het project 'Dampoort knapT OP!' in Gent.

In augustus 2014 heeft de VREG een mededeling gepubliceerd over de goede praktijken voor betaalplannen van commerciële leveranciers. Deze mededeling is niet juridisch afdwingbaar, maar door middel van zachte regulering worden de leveranciers ertoe aangezet een minimale standaard te hanteren bij het opstellen van afbetalingsplannen. De VREG meent dat deze goede praktijken voor betaalplannen eerst de nodige tijd moeten krijgen om het nodige effect te sorteren. We zouden natuurlijk kunnen stellen dat een maatregel die we vandaag invoeren morgen al onmiddellijk resultaten moeten boeken. Sommige maatregelen vragen wat tijd alvorens er resultaten zijn.

Het is in elk geval in het belang van de klant en van de leverancier dat een afbetalingsplan correct wordt nageleefd. Onhaalbare afbetalingsplannen hebben geen enkele zin.

Dit zonder meer in decreetgeving omzetten, houdt een risico in. Door strikte en uniforme regels op te leggen, zouden we een aantal goede evoluties kunnen ombuigen. Er zijn, bijvoorbeeld, leveranciers die nu al spontaan betaalplannen hanteren met gunstiger voorwaarden dan in de goede praktijken staan.

De leesbaarheid van de facturen zorgt voor problemen voor de kwetsbare gezinnen. Samen met mijn federale en regionale collega's werk ik momenteel aan een vereenvoudiging van de energiefactuur. Ik ben er vertrouwen in dat er binnen enkele maanden een richtlijn of een regelgeving zal zijn met het oog op duidelijker facturen.

De doelgroep van de beschermde afnemers heeft recht op de sociale maximumprijzen voor elektriciteit en aardgas. Aangezien de sociale maximumprijzen een federale bevoegdheid zijn, kan ik de categorieën die onder de definitie van beschermde afnemer vallen vanuit mijn eigen bevoegdheden niet zelf uitbreiden. Dat moet de Federale Regering doen.

Op dit ogenblik verloopt de toekenning van de sociale maximumprijzen volledig automatisch. Een regionale uitbreiding van deze doelgroep zou, naast heel wat administratieve lasten, ook een bijkomende deelfinanciering betekenen. Een eventuele uitbreiding van de doelgroep gebeurt, mijns inziens, dan ook het best op het niveau van de Federale Regering. Met betrekking tot het Vlaams energiebeleid wordt de federale definitie voor een aantal maatregelen overgenomen. Voor heel wat andere Vlaamse maatregelen is de doelgroep nu al uitgebreider dan de federaal vooropgestelde categorie van beschermde afnemers.

Ik wil er nogmaals op wijzen dat de sociale maatregelen worden gesolidariseerd en indirect leiden tot een stijging van de kosten voor de kwetsbare doelgroepen. Het heeft geen zin de sociale maatregelen nog wat op te trekken. In het licht van de solidariteit zou de globale factuur ook voor de zwakke eindgebruikers stijgen. We moeten daarvoor opletten.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik dank u voor uw uitleg. Op de meeste vlakken kan ik u volgen. Wat dat laatste punt betreft, weet ik het echter niet zeker. Het is mogelijk dat de factuur ten gevolge van de solidarisering stijgt, maar ik heb u in

het verleden al gevraagd om de impact eens te berekenen. Nu valt een groep uit de boot. Die mensen krijgen net geen sociale correctie. Voor hen is de tsunami aan prijsverhogingen van de afgelopen twee jaar zeer extreem geweest. Ik zou wel eens op basis van een cijfermatige oefening willen weten of we de energiearmoede kunnen doen dalen door die groep uit te breiden. Ik weet dat we ergens moeten stoppen. We kunnen niet iedereen in die categorie onderbrengen. Nu is de groep echter zeer beperkt. Ik weet niet wat de impact van een uitbreiding zou zijn. *(Opmerkingen)*

Indien we cijfers zouden hebben, zouden we hierover een degelijk debat kunnen voeren. Ik heb gemerkt dat veel armoedeorganisaties zelf om een uitbreiding vragen. Ik kan dat hier natuurlijk blijven vragen, maar als het antwoord steeds luidt dat de factuur voor anderen dan hoger zou worden, moeten we misschien eens nagaan hoe sterk de factuur zou stijgen. Zou de impact op de terugdringing van de energiearmoede niet groter zijn? Het zou nuttig kunnen zijn die oefening in september 2017 te maken. Dit zou het debat enkel kunnen vergemakkelijken.

We moeten vooral opletten dat toekomstige maatregelen die energiearmoede niet verder laten stijgen. De slimme meter die er nu aankomt, zal ook een instrument moeten zijn dat voor een daling van de energiearmoede moet zorgen.

Minister, ik weet dat een armoedetoets is uitgevoerd en afgeleverd. Is dat beschikbaar voor het Vlaams Parlement? Kan het Vlaams Parlement al met die armoedetoets aan de slag? Kunt u antwoorden of we dat document al dan niet kunnen krijgen?

We moeten vooral hard werken aan het gevoel van de mensen die problemen hebben met hun factuur. We kunnen folders uitdelen waarin staat dat ze moeten isoleren en dat ze leningen aan 0 procent kunnen krijgen. Dat is allemaal heel goed, en elke persoon die we hiermee kunnen overtuigen, is weer een persoon gewonnen. Er is echter een grote groep die met angst leeft. Die mensen hebben, bij wijze van spreken, elke dag schrik dat ze hun facturen niet zullen kunnen betalen. Het wordt zeer moeilijk die mensen te vragen een renteloze lening af te sluiten of bepaalde investeringen te doen. Het zal cruciaal zijn op de factuurverlaging in te zetten. Dit zou hun wat meer perspectief en financiële ademruimte geven.

Ik weet dat het uw bevoegdheid niet is, maar ik herhaal dat dezelfde partijen in de federale meerderheid zitten. Ik blijf erbij dat we de btw op dit basisproduct tot 6 procent zouden moeten krijgen. *(Rumoer)*

Dat is belangrijk. Ik denk dat ik dat hier gerust mag bepleiten. Die maatregel zou er echt voor zorgen dat de factuur daalt. Op basis van beleidskeuzes kan de Federale Regering de kostprijs daarvan financieren. Dat kan. Er is gewoon politieke wil nodig. Dit zou voor een aanzienlijke daling van de factuur voor heel wat mensen zorgen. Ik begrijp niet dat op een basisproduct niet het basistarief van de btw wordt toegepast en dat hier zo op wordt gereageerd. Dit is een maatregel die de mensen kan helpen. Ik vind het heel erg jammer dat hier zo op wordt gereageerd.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U erkent dat de energiearmoede een wezenlijk probleem is dat we moeten aanpakken. U hebt terecht naar de uitvoering van het Energiearmoedeplan verwezen. U hebt tevens verwezen naar de evaluatie die we een aantal weken geleden hebben ontvangen. Daarin staat dat er nog veel met de ene en met de andere zal worden overlegd en gebabbeld. Daarna zullen misschien beslissingen worden genomen. Die evaluatie is ondertussen al wat gedateerd. Wat de opvolging of de evaluatie van actie 2 betreft, staat er dat het VEA de werkgroep zal opvolgen die op 31

maart 2017 zal vergaderen. We zijn vier maanden verder. Deze evaluatie is niet meer up-to-date en is geen bruikbaar instrument meer om het beleid op te volgen. Ik vind het dan ook logisch dat we hier wat dieper op ingaan.

Minister, de heer Beenders wil u in september 2017 een aantal beslissingen laten nemen. Volgens mij zult u het in september 2017 al druk genoeg hebben met het huiswerk dat u vorige week hebt meegekregen. In september 2017 zult u, samen met minister Marghem, de federale energieheffing aanpakken.

Misschien zou het goed zijn nog iets sneller een beslissing te nemen. In actie 1 hebt u met betrekking tot de evaluatie aangekondigd dat u nog voor de zomer van dit jaar definitieve beslissingen wilt nemen over de voorwaarden voor het opleggen van betaalplannen. Volgens sommigen is de zomer al voorbij, maar ik geef u nog een paar weken tijd.

Volgens mij is het wel degelijk nuttig en nodig een decretaal of ander regelgevend initiatief te nemen. We moeten de leveranciers effectief een aantal minimumpraktijken opleggen om de afbetalingsplannen vorm te geven. Het excuus dat goede of betere praktijken hierdoor zouden sneuvelen, lijkt me niet te gelden. Het staat de leveranciers uiteraard vrij verder te gaan dan de minimumstandaard die u in verband met de afbetalingsplannen kunt opleggen.

Voor sommige gezinnen zijn die plannen onhaalbaar. Ik begrijp die leveranciers die dergelijke zaken opleggen, niet goed. Uiteindelijk komt het hun ook niet ten goede onhaalbare afbetalingsplannen op te leggen. Uiteindelijk zullen zij dan ook niet worden betaald.

Een doortastend optreden lijkt me vereist. Dat was ook de enige inhoud van de mail van de heer Maris die we gisteren allemaal hebben ontvangen. Hij heeft niet naar de 33 andere acties in het Energiearmoedeplan verwezen. Hij heeft enkel naar dit punt verwezen. Wat dit betreft, is het dossier beslissingsrijp. De cijfers van de VREG vormen de achtergrond en waren de aanleiding van deze vraag om uitleg.

Ik hoop heel concreet dat u snel effectief actie zult ondernemen. In de evaluatie van het Energiearmoedeplan hebt u aangekondigd dat dit voor de zomer van 2017 zou gebeuren. Het staat u vrij zelf te bepalen wanneer de zomer net begint, maar dat zal toch zeer binnenkort moeten zijn.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik wil u danken voor uw uitgebreid antwoord. Ik wil zeker beklemtonen dat al een aantal zaken zijn gebeurd. Ik refereer aan het Energiearmoedeplan: het eerste structurele plan dat ooit is gemaakt. Ik verwijs tevens naar een aantal hervormde energiepremies die de meest kwetsbare doelgroep ook ten goede komen. Daar ben ik ook tevreden over.

U hebt verklaard dat de Vlaamse Regering het eerste jaar van het Energiearmoedeplan heeft geëvalueerd, maar dat u zich afvraagt of die informatie naar de fracties doorstroomt. Ik kan u geruststellen. Er stroomt veel naar onze fractie door. Het kan echter geen kwaad die evaluatie ook in deze commissie te houden en hier goed over te debatteren. We zijn steeds bereid oplossingen te zoeken en na te gaan wat wij kunnen doen om de 34 maatregelen in het actieplan concreet gestalte te geven.

Mijnheer Bothuyne, wat de juridische verankering van de code voor goede praktijken betreft, kan ik u enkel ondersteunen. We zijn er zeker voorstander van op dat vlak tot een verankering over te gaan.

Minister, misschien kunt u iets doen met de nieuwsbrief van de VREG die we vandaag allemaal hebben ontvangen. In die nieuwsbrief wordt de dienstverlening

van de energieleveranciers aan de hand van een servicecheck vergeleken. De VREG gaat na hoe goed ze op het vlak van dienstverlening scoren. Misschien kan worden opgenomen of ze wel degelijk voldoen aan de code van goede praktijken die de VREG heeft opgesteld. Misschien doen ze het wel beter dan wat de code bepaalt. Indien u van plan bent om in Vlaanderen een grote switchcampagne uit te rollen, zoals in het verleden al is gebeurd, kan dit een eerste stap zijn. Indien die servicecheck eraan wordt gekoppeld, kunnen al de mensen die een V-test uitvoeren, ook weten wie de leveranciers zijn die met haalbare plannen werken. Dit kan dan ook worden meegegeven.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, sta me toe om eerst en vooral te bevestigen dat mijn fractie uiteraard volop achter een energiearmoedeplan staat. Ik heb evenwel twee opmerkingen.

Energiearmoede is iets dat niet los op zich staat. Ik denk dat we in de eerste plaats armoede tout court moeten bestrijden. Collega Beenders, het zal u niet verbazen dat mijn fractie een andere kijk heeft op energiearmoede. Wij streven er niet naar om artificieel prijzen te bevriezen of omlaag te drukken, om zoveel mogelijk sociale tarieven en gratis kilowattuur uit te delen. Wij streven ernaar om zoveel mogelijk mensen meer inkomen te geven, meer te beschermen tegen energiearmoede en andere armoede. In die zin ben ik zeer tevreden dat de minister verwezen heeft naar administratieve zelfredzaamheid. Ik denk dat een klant in de problemen meer baat heeft bij een goede budgetbegeleiding om na te gaan waar zijn schulden zitten, om na te gaan of hij niet van leverancier kan wisselen. Nog altijd twee op drie mensen hebben een duur historisch energieleveringscontract. Er wordt veel gewiticht bij een bepaalde groep, en nu moet die groep nog verder worden uitgebreid.

Collega's, het zal u niet verbazen dat ik zeer verheugd ben dat met het eerste Energiearmoedeplan ooit – dank u wel collega Taeldeman om het nog eens aan te stippen – wij een andere aanpak hanteren dan in het verleden: geen curatieve aanpak, maar een aanpak die structureel probeert te werken. De link met het Innovatiepact – de minister heeft ernaar verwezen – is van kapitaal belang. Maar collega's, wanneer we het energieverbruik van kwetsbare groepen gaan reduceren door hun woning aan te pakken – de 300.000 woningen van sociaal kwetsbare groepen – doen we dat niet van vandaag op morgen. In die zin heb ik er het volste vertrouwen in, en minister, ik hoop dat u mij dat kunnen bevestigen, dat de effecten van het Energiearmoedeplan zich versterkt zullen tonen de komende jaren en maanden.

Opnieuw collega's, de factuur naar beneden halen, zeker en vast en waar we kunnen, taxen eruit halen. Maar, een structurele aanpak is wenselijker dan een curatieve of een symptoomaanpak door de energiefactuur artificieel te willen drukken. Collega Beenders, ik herinner u eraan: hoe groter de sociale groep, hoe kleiner de groep mensen die een hogere factuur zullen moeten betalen om die kortingen te geven. We hebben de gratis kilowattuur geschrappt. De minister gaat werk maken van de energieheffing. Op die manier zal er een positieve impact zijn op de energiefactuur. De enige gratis elektriciteit of energie is die die niet wordt verbruikt, en in die zin is energiebesparing terecht het primaire actiepunt in het Energiearmoedeplan.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Om aan te vullen: de niet gebruikte kilowattuur is ook de meest groene.

Het rapport van de VREG is niet leuk om te lezen. We moeten daar niet flauw over doen. Er is inderdaad ook al heel wat gebeurd met het armoedeactieplan. Er

is een verschil in visie. Collega's van de sp.a, de btw naar 6 procent brengen, kost 700 miljoen euro. Dat is een zeer gemakkelijke oplossing. We kunnen er bovendien nog wat gratis kilowattuur bijgeven voor specifieke doelgroepen. Dat is ook een zeer gemakkelijke oplossing. Dat zou dan waarschijnlijk betaald worden door mensen die met een BMW rijden of zo. Wij werken voor structurele oplossingen die gaan over de kilowattuur aanpakken en hoeveelheden.

Wat me gisteren verwonderde aan het artikel in de krant – en dat is een voorstel voor u, minister –, is dat het niet enkel gaat over de dure historische energieleveringscontracten, maar ook over mensen die een groepsaankoop of via de V-test een contract afsluiten van een jaar en die de einddatum niet in de gaten hebben. Ik heb het eerlijk gezegd zelf ook meegemaakt. Ik vroeg een maand later het tarief op. Ik kreeg een nieuw tarief dat tweemaal zo hoog was. Minister, u kunt zeggen dat het federaal is omdat het consumentenzaken zijn, maar eigenlijk zou u een code kunnen afspreken met de leveranciers, zonder het in wetteksten of in decreten te gieten. Beste leverancier, zet alstublieft de einddatum van het contract op alle voorschotfacturen.

Want als de afrekening bijvoorbeeld gebeurt in de maand januari maar uw contract loopt bijvoorbeeld af in juni en je heb er niet aan gedacht, dat kan je worden geconfronteerd met een hogere factuur omdat de periode van één jaar is afgelopen. Het gebeurt bij veel mensen. Als ik zou vragen aan de mensen hier of ze weten wanneer hun contract vervalt, dan denk ik dat er heel weinig een antwoord kunnen geven. Je kunt zeggen dat het met groepsaankoop geen probleem is omdat de organisator het opnieuw gaat aanbieden, maar het is niet altijd zo. Ik denk dus dat mensen op tijd verwittigen, een goede maatregel zou zijn.

Voor uw eerste actiepoint sluit ik me volledig aan bij collega Bothuyne. Er is op 10 mei en 10 augustus een vergadering geweest. Men ging voor de zomer een beslissing nemen of men het afdwingbaar wil maken of niet. Onze visie is om het afdwingbaar te maken. Ik zou er nog aan willen toevoegen 'leveranciers en distributienetbeheerders', want distributienetbeheerders kunnen in bepaalde situaties ook leverancier zijn.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Op zich is er een ongelijke strijd natuurlijk. De energieleveranciers hebben alle mogelijke instrumenten in handen om te proberen om zo veel mogelijk geld te verdienen, en dat is hun goed recht. Maar de klanten en de kwetsbare klanten hebben niet altijd de instrumenten in handen om een goed beeld te krijgen of te zien hoe het werkt. Elke paar maanden duikt het opnieuw op op welke manier leveranciers werken, weliswaar ingebed in het wettelijk kader. Zoals de heer Gryffroy ook zegt, zijn er de groepsaankopen die na een jaar verlopen waarna er een heel ander tarief komt. Of als je op een promotie van een leverancier ingaat, is die vaak tijdelijk en daarna betaal je een veel hogere prijs. Als je dat niet in de gaten houdt, betaal je soms vijf tot tien jaar lang een veel te hoog tarief. Mensen hebben dat niet in de gaten omdat het ook heel moeilijk uit te leggen is. Daarom lijkt het me toch wel verstandig om een aantal wettelijke instrumenten in te bouwen of afdwingbaar te maken om de consument beter te beschermen. Ik begrijp dat het vooral een federale bevoegdheid is en ik zal er dus niet verder op ingaan, maar wat we alleszins moeten doen, is het afdwingbaar maken van de goede praktijk voor betaalplannen. Ik stel vast dat de N-VA en CD&V het willen. Minister, ik stel vast dat u nog een beetje tegenstribbelt. We zullen zien wat het wordt. Ik denk wel dat het belangrijk is om er werk van te maken.

Het kilowattuur dat je niet gebruikt, is het meest groene en het goedkoopste. Ik zou dan van u wel eens willen weten hoe het zit met de hervorming van de energiescans. Die hervorming is al lang aangekondigd en is tot nog toe niet geland.

Wat is de stand van zaken? De sector zelf is in onzekerheid en vraagt zich af wat ervan komt. Ik heb de vraag een paar maanden geleden hier ook al gesteld. Momenteel is er nog weinig duidelijkheid rond. Ik begrijp dat er een evaluatie gebeurt, maar waar blijft ze?

Een paar collega's hebben verwezen naar Samenlevingsopbouw. Minister, u spreekt ook over de naakte budgetmeter, wat problematisch is omdat mensen dan ook aan zelfafsluiting doen in de feiten. Een vierde van de meters is een naakte budgetmeter. Op zich zijn het instrumenten die echt niet meer van deze tijd zijn. Ik zou u willen vragen om ook dat instrument te hervormen zodat we ook de sprong naar de moderne tijd maken. Het kan toch niet dat mensen de dag van vandaag afgesloten worden van elektriciteit. Dat is niet meer van deze tijd, zeker als we zien dat je elektriciteit echt wel nodig hebt. We kunnen niet meer zonder. We moeten echt wel zorgen dat mensen daar minimaal een beroep op kunnen doen, want als je daar ook in gaat beknibben, dan komen mensen nog verder van de arbeidsmarkt, nog verder van het gewone leven. Dat kunnen we echt wel missen als kiespijn.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Dat zijn veel vragen. Ik merk dat men vraagt om alsmear meer en meer te communiceren, maar ik denk dat je af en toe wat prioriteiten moet leggen in uw communicatie. Als je veel tegelijkertijd wilt communiceren, dan begrijpen de mensen er helemaal niets meer van.

Mijnheer Beenders, niettegenstaande u een Pax Energetica voorstelt op het vlak van energie en samenwerken, denk ik dat we het op dat vlak nooit eens zullen zijn met elkaar. Ik blijf erbij dat, als ik de doelgroep uitbreid met de groep die er net naast valt, er weer een nieuwe groep zal ontstaan die er weer net naast valt. In een volgende fase zult u dan weer vragen om die groep uit te breiden zodat er weer een groep is die er net naast valt. Op een bepaald moment moet je je verantwoordelijkheid nemen en zeggen dat de groep is vastgelegd. In Vlaanderen hebben we die al voor een aantal zaken uitgebreid. Voor de rest zijn het andere maatregelen die moeten tellen.

Ook op het vlak van de federale btw denk ik niet dat we hetzelfde standpunt hebben. Ik zou u ook wel eens willen vragen om u te beperken in de discussies hier tot de zaken waar ik als Vlaams minister van Energie enige invloed of bevoegdheid heb. Ik wil me nog engageren om zaken die ik kan beïnvloeden, zoals de kosten van de distributienetbeheerder, om daar hard aan te werken door een aantal maatregelen te nemen zodat ze naar omlaag gaan en dan een aantal andere mechanismen te beïnvloeden, maar op een bepaald moment moet je toch wel eerder durven te zeggen dat ik niet alle bevoegdheden heb. Er zijn bevoegdheden die exclusief tot de Federale Regering behoren. U kunt wel zeggen dat mijn partij ook in de Federale Regering zit, maar dat is makkelijk, want dan kan ik naar daar om de zaken weer te gaan regelen, dit is te kort door de bocht. Toen uw partij in allebei de niveaus zat, heb ik ook niet zo vlot beslissingen weten nemen door het ene niveau die beïnvloed werden door het andere niveau. Op de duur moet je toch wel respect opbrengen voor de lokale autonomie. Mijn burgemeester in Oostende doet het ook vaak: 'Uw partij zit in de Vlaamse en de Federale Regering, los het maar op.' Ik had dat ook twintig jaar aan een stuk kunnen zeggen in Oostende. Ik heb dat nooit gedaan hoor. Ieder heeft zijn verantwoordelijkheid op zijn niveau. Ik denk dat we heel duidelijk moeten afspreken dat we alle hensen aan dek moeten roepen voor de zaken waar wij voor bevoegd zijn.

Wat de armoedetoets betreft, die zijn ze op dit moment nog aan het finaliseren. Dit is een integraal onderdeel van het besluit. Ik zal ermee naar de regering gaan. U weet dat er een conceptnota is gemaakt over de digitale meters. Er is een advies van de VREG. Ik heb aangekondigd dat er een armoedetoets zou zijn.

Ik ben volop aan het werken. U weet dat er nog twee fysieke ministerraden zijn dit parlementaire jaar, morgen en 14 juli. Ik zoek geen enkel excuus, maar als het gaat over de afbetaalplannen, pleit ik wel voor doortastend optreden. Ik ga niet in het wilde weg een aantal dingen doen. Er is overleg. We hebben gezegd dat we in september een aantal zaken zullen opnemen. Ik ga dat ook doen, maar ik ga niet beginnen regels op te leggen die een aantal zaken die nu goed lopen, beginnen te doorkruisen.

Ik laat me zeker niet opjagen op timing. Op een bepaald moment moet je ook de moed hebben om te zeggen dat je eerst een aantal zaken gaat evalueren. Mevrouw Taeldeman, ik ben altijd bereid om naar de commissie te komen om te debatteren, maar ik ben tot nader order geen baas van deze commissie. U bent zelf baas. Als u de meerderheid en de voorzitter van deze commissie ervan kunt overtuigen om een debat te houden over het Energiearmoedeplan, dan ben ik ter beschikking en zal ik komen. Ik ben hier niet de baas en ik beslis niet wat hier in de commissie wordt besproken en wat niet, met een kleine uitzondering voor de ontwerpen van decreet die ik hier via de regering indien.

Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat je voor de niet-verbruikte energie niet moet betalen en er zelfs geen btw op moet betalen. Mijnheer Beenders, dat is een van de redenen waarom ik niet op dezelfde golflengte zit. Persoonlijk vind ik dat de factuur naar beneden moet via een aantal kosten, maar laat nu net het verbruik essentieel zijn in het verhaal. Punt één van het hele energiebeleid is energie-efficiëntie en minder energie verbruiken. We gaan nu toch geen maatregelen nemen die dat afzwakken. We gaan focussen op de zaken die op de factuur komen, die forfaitair zijn of die ervoor zorgen dat die weinig met uw energieverbruik te maken hebben. Dat is net de kritiek die vandaag komt, namelijk dat het grootste gedeelte van uw energiefactuur net het verbruik niet is. Wat dan in een aantal voorstellen wordt gedaan, is het voorstel nog wat schever trekken: alles wat met verbruik te maken heeft in het totale aandeel van de factuur nog wat kleiner proberen te krijgen. Neen, we moeten zorgen dat er een juist evenwicht is.

Ik heb sympathie voor uw voorstel, mijnheer Gryffroy, maar op de duur moet een klant niets meer doen. Het moet allemaal gedaan worden. Als wij aan de klanten of consumenten de boodschap zouden geven in de komende periode, aan andere groeperingen of mensen die we zullen zien, om jaarlijks hun contract te bekijken, dan pak je geen enkel risico. Trouwens de contracten kunnen ook worden herzien tijdens de looptijd van het contract. Je moet dus niet wachten. Je kunt er ook een averechts effect mee hebben. Als je wacht tot het einde van het contract, zul je misschien nog te lang te veel betalen terwijl er goedkopere alternatieven zijn die bij een overstap interessanter kunnen zijn. Het zou veel beter zijn om aan de mensen duidelijk te maken dat ze elk jaar of op bepaalde tijdstippen de moeite moeten nemen om hun contract eens te bekijken.

U gaat al een stap verder: u gaat naar die minderheid die het vandaag al doet. Er is nog eerst een veel belangrijkere opdracht: de meerderheid die het vandaag niet doet, te overtuigen om het te doen. U weet dat ik een energietoer doe. Ik was onlangs in Sint-Eloois-Winkel. Ik heb de heer Sintobin daar niet gezien, net zoals ik hem hier vandaag niet zie. Op al de energietoeren waren mensen mee om aan de mensen uitleg te geven over hun energiefactuur en te zeggen hoe men moest vergelijken. Mijnheer Danen, zo moeilijk is het niet, hoor. Je moet naar de website gaan en kijken, en als men het niet kan, kan men ook altijd hulp vragen. Dat is net wat de mensen op de energietoer hebben gedaan. Elke dag krijg ik een sms of een boodschap van mensen die zeggen dat ik een pint te goed heb van hen omdat ze geld verdienen door te vergelijken. Het gaat soms om fenomenale bedragen. Ik heb factuurdalingen van meer dan 1000 euro gezien, bij gewone mensen, niet bij grote bedrijven. Als mensen eens zouden

beseffen dat ze dat zouden moeten doen, kan dat veel meer opleveren en vangt het een deel op van wat ze in de voorbije periode hebben moeten opvangen.

Ik weet ook niet of we aan private bedrijven moeten vragen om al het mogelijke van de wereld te doen om ervoor te zorgen dat hun winstmarges nog zouden dalen. De monopoliesituatie zoals het vroeger was, was nog veel erger. Dan kon je niet vergelijken. Dan was er een monopolie. Er was een prijs: amen en uit. Nu hebben de mensen de kans om te vergelijken en de verschillende leveranciers tegen elkaar uit te spelen. Het enige wat nog mankeert, is dat ze het ook daadwerkelijk doen. Hoe meer men het zal doen, hoe meer het duidelijker wordt dat dit een mentaliteit moet worden. Ik herhaal nogmaals: niet alleen bij de sociaal zwakkeren maar bij heel veel anderen en zelfs bij bedrijven. Ik heb gisteren nog aan UNIZO en NSZ de boodschap gegeven dat ze nog wat werk hebben.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, u hebt inderdaad geen bevoegdheid om de btw te verlagen, maar u hebt wel impact. Vorig jaar in de zomer hebt u ook op een onbewaakt moment de oproep gedaan dat bij de sloop van gebouwen de btw zou moeten worden verlaagd naar 6 procent. U hebt dat toen aangekondigd. Heel wat mensen dachten zelfs dat het al beslist was. Het was een goede maatregel. Er zat visie achter. We onderschreven die maatregel ook.

En u hebt toen ook gezegd dat u dat zou bepleiten bij de Federale Regering omdat het goed zou zijn indien de btw op de sloop van gebouwen naar 6 procent zou gaan omdat mensen daardoor worden gestimuleerd om te investeren in energie-efficiënte maatregelen. U hebt toen uw nek uitgestoken en gepleit voor iets waar u ook niet bevoegd voor was. U was niet bevoegd om die btw te verlagen, nu ook niet, maar u hebt wel een impact. U kunt dus nu met de slechte cijfers van de VREG over energiearmoede naar de Federale Regering stappen. De zomer is komkommertijd en dus het moment waarop u kunt communiceren over een verlaging van de btw op elektriciteit op basis van cijfers die aantonen dat de energiearmoede in Vlaanderen aanzienlijk daalt. U kunt zeggen dat dit een maatregel kan zijn om dat op te lossen. U kunt daarvoor uw impact gebruiken, u kunt dat zelfs doen met de groeten van sp.a. U kunt hetzelfde doen als wat u vorig jaar hebt gedaan. *(Opmerkingen van minister Bart Tommelein)*

Ik heb het over de btw. U hebt de btw-verlaging in de vorige regering toch mee goedgekeurd? *(Opmerkingen van minister Bart Tommelein)*

Dan kan ik het ook omdraaien: u zat als staatssecretaris wel mee aan tafel bij de btw-verhoging, dat is dan nog erger.

Uw partijvoorzitter heeft zelfs na de beslissing over de btw-verhoging gezegd dat ze het spijtig vond en dat ze liever had dat die opnieuw naar 6 procent ging. U hebt dus impact, u kunt die gebruiken, u hebt slechte cijfers over energiearmoede. Ik stel voor dat u dat allemaal gebruikt deze zomer, dat u de Federale Regering oproept en dat u ons standpunt deelt dat die btw moet worden verlaagd. Ik begrijp niet waarom dat zo moeilijk is. Ofwel wilt u het gewoon niet en dan kunt u het beter zeggen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor het aanvullende antwoord. De heer Schiltz heeft gelijk dat energiearmoede niet zomaar ontstaat, maar aanleunt bij een breder verhaal van armoede. Vandaar dat het nuttig zou zijn indien elke partij zich voluntaristisch zou scharen achter de doelstelling van Kris Peeters om naar 'full employment' te streven in Vlaanderen en België en daar samen hard aan te werken. Een job is nog altijd de beste garantie om uit armoede te blijven.

Ik wil het nog even hebben over de uitvoering van het Energiearmoedeplan. Minister, u hebt daar al heel wat belangrijke stappen in gezet. U bent niet bij de pakken blijven zitten en u kondigt ook nog een aantal andere zaken aan, waaronder de hervorming van de energiescans. Ik denk dat het inderdaad belangrijk is mensen te begeleiden bij het wisselen van leverancier en dat op een waakzame manier te doen. Ik wil wijzen op de digitale kloof die op dat vlak nog bestaat. Nog heel wat oudere mensen hebben geen toegang tot internet. Het is heel belangrijk dat die mensen worden begeleid bij een leverancierswissel. Dat kan met de middelen en de mensen die u nu al hebt. Uw Oostendse collega Johan Vande Lanotte heeft ooit een campagne opgezet, samen met de lokale besturen, om leverancierswissels te promoten.

Ik wil nog ingaan op actie 1 van uw plan. U hebt in de evaluatie die u aan de regering hebt voorgelegd gezegd dat nog voor de zomer 2017 een beslissing zal worden genomen over het opleggen van een goede praktijk van betaalplannen aan leveranciers. Dat is een maatregel die geen geld kost aan leveranciers, overheid of klant en die een minimum aan bescherming biedt aan klanten die een werkwijze uniformiseren voor alle leveranciers, waarbij de leveranciers altijd de vrijheid hebben om meer en beter te doen dan die minimumstandaard die u kunt opleggen. Ik roep u dan ook op om daar zo snel mogelijk werk van te maken. De heer Gryffroy en ook mijn fractie zijn bereid u daarin te steunen en hier een voorstel van decreet in te dienen indien u liever zelf geen beslissing neemt. Dat is dan werk voor september.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, u hebt zelf gezegd dat u veel acties zult ondernemen binnen uw bevoegdheden.

U hebt al tal van acties ondernomen en een aantal plannen opgemaakt, wat wij zeker toejuichen. Wij kijken dan ook uit naar de zomer en naar het volgende werkjaar. Bedoeling zou zijn te werken aan die vereenvoudigde energiefactuur, en aan een leesbare en lagere energiefactuur. U bent uw antwoord begonnen met te zeggen dat u die energiefactuur zult verlagen. Mijn fractie heeft er geen enkel probleem mee dat het zou gaan om een gesolidariseerde factuur.

Tot slot wil ik het pleidooi van mijn collega ondersteunen om over te gaan tot een juridische verankering van die afbetaalplannen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Warmteplan 2020 – 2418 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Warmteplan 2020 – 2522 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Warmteplan 2020 – 2524 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De technologie van de warmtenetten bestaat al langer, maar kent in Vlaanderen slechts een matig succes. We kennen regio's waar het succes veel groter is zoals Wenen waar men daar al veertien jaar mee bezig is.

De Vlaamse overheid heeft de ambitie om het potentieel van groene warmte en warmtenetten beter te benutten. Inzetten op groene warmte betekent een opportuniteit in het kader van de doelstellingen van 2020.

De Vlaamse Regering keurde recent de conceptnota van het Warmteplan goed om zo naast het Zonneplan en het Windplan ook warmtenetten verder te helpen ontwikkelen in Vlaanderen. Momenteel leveren bestaande warmtenetten het equivalent van het energiegebruik van ongeveer 26.000 gezinnen. Tegen 2020 wil Vlaanderen 9197 gigawattuur groene warmte-energie produceren. Ik veronderstel dat daarbij geen rekening wordt gehouden met het eventueel niet doorgaan van Langerlo. Gisteren nog kreeg ik een mail van het bio-energieplatform waarin staat dat dit getal niet realistisch is. Misschien kunt u daar toelichting bij geven.

Tegen 2020 moet het aantal warmtenetten verdubbelen om ongeveer 50.000 gezinnen te bedienen. De uitdaging is niet min. Nieuwe ontwikkelingen in kansrijke gebieden op de warmtekaart zullen een warmtetoets moeten uitvoeren om te onderzoeken welke technologie zal worden toegepast.

Minister, hoe realistisch is het om het aantal gezinnen op warmtenetten te verdubbelen op amper 2,5 jaar? Hebt u al voldoende zicht op projecten die zullen worden opgestart?

Wie zal de warmtetoets moeten uitvoeren en welke vrijheid zal men hebben om na de warmtetoets zijn warmtebron te kiezen?

Tinne Rombouts (CD&V): Het is ondertussen duidelijk waar de prioriteiten van de Vlaamse Regering liggen wanneer het gaat over het halen van de doelstelling hernieuwbare energie tegen 2020: bij de productie van hernieuwbare energie uit zon, wind en warmte. Na het Zonneplan en het Windplan 2020, als opvolger van de fastlane windenergie, heeft de Vlaamse Regering enkele weken geleden het Warmteplan 2020 goedgekeurd.

Het Warmteplan 2020 omvat maatregelen met betrekking tot warmtenetten, kleinschalige biomassa, zonneboilers, warmtepompen en diepe geothermie. Minister, het verbaast u wellicht niet dat de eerste lezing van uw Warmteplan met de bril van diepe geothermie is gebeurd. Niet dat andere zaken minder belangrijk zijn, integendeel,

maar diepe geothermie is een bron waar vandaag nog maar kleine stapjes worden gezet en waarvan ik wil nagaan hoe we die stappen kunnen vergroten.

Dat in het hoofdstuk over warmtenetten het idee van de warmtemakelaar is opgenomen in het Warmteplan kan ik alleen toejuichen. Ik ben ervan overtuigd dat een warmtemakelaar, die over de gemeentegrenzen heen zicht krijgt op de mogelijke locaties voor een warmtenet, echt een toegevoegde waarde kan hebben en ertoe kan bijdragen dat warmtenetten ook effectief worden gerealiseerd. Misschien zijn er wel aangrenzende gemeenten die los van elkaar nadenken over de aanleg van een warmtenet op bijvoorbeeld een nog te ontwikkelen bedrijventerrein of een verkaveling die zal worden aangesneden. Maar ook binnen gemeenten zelf kan een makelaar een belangrijke rol spelen: een makelaar heeft immers zicht op het ruimere plaatje, over de grenzen van de gemeenten heen, en kan ervoor zorgen dat beide warmtenetten onmiddellijk gecombineerd en samen aangelegd worden.

We kunnen zeker ook achter het voorstel staan om de minimale voorwaarde van 5 megawatt thermische energie voor de call groene warmte te laten vallen, want op die manier wordt de investeringssteun ook beschikbaar voor de warmtenetten en bovengrondse infrastructuur van diepegeothermieprojecten met een lager thermisch vermogen dan 5 megawatt. Het is onze overtuiging dat op die manier ook kleinere warmtenetten zullen worden gerealiseerd. Op termijn kunnen die kleine bouwsteentjes dan gekoppeld worden tot een groot warmtenet. Wanneer we die grens niet laten vallen, zullen die kleinere warmtenetten meer dan waarschijnlijk verloren gaan en zal er vaker worden gekozen voor een andere, minder duurzame warmtebron. Op die manier zou men een groot potentieel verliezen.

Bij de evaluatie van de call groene warmte, waarvan sprake in het Warmteplan, wilt u nagaan of die call op een andere manier kan worden georganiseerd. Ik wil hierbij nog eens de vraag onderstrepen naar een permanent beschikbaar fonds. Wanneer men vandaag die call voor een aantal weken openstelt, loopt men het risico dat projecten een lange wachttijd moeten doorlopen voor ze effectief gebruik kunnen maken van die call.

En dan is er ook de verplichting om de warmtebron van een warmtenet te vergroenen binnen de vijf jaar na indiening van het warmtenet. Diepe geothermie heeft een groot potentieel voor de toekomst, ook als duurzame bron. De periode van vijf jaar om effectief over te schakelen op die bron, heeft dan ook een afschrikkend effect. Kunt u die periode loslaten en meer ruimte creëren zodat ook die warmtenetprojecten effectief van de grond kunnen komen?

Minister, wie zal betrokken worden bij de evaluatie van de call groene warmte en welke timing is daaraan verbonden?

Overweegt u de mogelijkheid om de call groene warmte permanent open te stellen zodat er gedurende het hele jaar projectaanvragen kunnen worden ingediend?

Bij de ingebruikname van een warmtenet is het zo dat men binnen de vijf jaar na ingebruikname een conventionele warmtebron moet vergroenen. In het Warmteplan staat dat de opgelegde uitvoeringstermijn voor de projecten een belemmering kan zijn voor een goede uitvoering. Bent u bijgevolg bereid om bij de evaluatie van de call groene warmte na te denken over een aanpassing van de vergroeningsvoorwaarde van de warmtebron?

Warmtenetten worden vandaag benadeeld in de EPB-regelgeving. Hoe is in het Warmteplan opgenomen dat u deze benadeling zult wegwerken, zodat gezinnen die kiezen voor warmtenetten, geen extra investeringen hoeven te doen in bijvoorbeeld isolatie om andere nadelige effecten weg te werken?

Om de mogelijkheden van diepe geothermie te blijven verbeteren, is bijkomend onderzoek naar diepe ondergrond in Vlaanderen essentieel. Ik denk dat iedereen dat ook heel duidelijk erkent. Bovendien is het ook belangrijk dat de kennis en ervaring die pioniers opdoen, maximaal beschikbaar wordt gesteld, om de uitrol mogelijk te versnellen. Minister, erkent u dit? Gaat u daarmee akkoord? Op welke manier wilt u het delen van kennis en ervaring stimuleren of ondersteunen en ervoor garant staan dat dit effectief gebeurt?

Minister, ik heb in het verleden al gezegd dat een aantal gemeenten echt wel het belang inzien van warmtenetten en dat een aantal projecten daarin al een pioniersrol hebben gespeeld. Maar de gemeenten die vandaag ruimer nadenken over de manier waarop ze het optimale warmtenet kunnen uitrollen op hun grondgebied – ik heb het over een volledig netwerk, wat niet wil zeggen dat elke woning op het hele grondgebied dan aangesloten zal zijn, maar wel het maximaal haalbare warmtenet voor uw grondgebied, uw gemeente of uw zone – moeten daar natuurlijk met een goede visie naar kunnen kijken.

We weten dat er vrijheid is van de aanleg van warmtenetten. Op welke manier kan een gemeente die een volledig netwerk wil uitbouwen, vermijden dat projectontwikkelaars er enkel de meest winstgevende projecten uitpikken en dat met andere woorden een gemeente dan nadien die netwerken aan elkaar moet koppelen en daarvoor zeer dure investeringen moet doen, die men eigenlijk had kunnen vermijden? Wat is de regierol van de gemeente daarin? Hoe kan een gemeente zich beschermen tegen cherrypicking en lock-in, zodat ze die regierol effectief kan opnemen?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, uw Warmteplan is een nagenoeg onuitputtelijke bron van vragen. Ik heb een aantal vragen die over andere onderdelen gaan dan de zaken die de collega's daarnet al hebben aangehaald.

Uw Warmteplan is een van de belangrijkste werkstukken van deze legislatuur als het gaat over energiebeleid. Het belang ervan kan niet worden onderschat. We hebben de cijfers van het verbruik per gezin nog eens opgelijst. Het gemiddelde elektriciteitsverbruik per gezin bedraagt 3514 kilowattuur per jaar en het gemiddelde gasverbruik 12.519 kilowattuur per jaar. Het belang van energieverbruik voor de verwarming van een woning is dus zoveel groter dan dat van elektriciteit. Het is dus van belang om daarop in te zetten en werk te maken van een vergroening van onze warmtevoorziening.

Uw Warmteplan bevat heel wat maatregelen en ideeën en acties met betrekking tot warmtenetten – waarover de collega's het al hadden –, kleinschalige biomassa, zonneboilers, warmtepompen en diepe geothermie, waarnaar mevrouw Rombouts daarnet al verwees.

Minister, in het hoofdstuk over warmtepompen hebt u de actie 'minimumaandeel hernieuwbare energie en berekening warmtepompen in EPB' opgenomen. Welke belemmeringen ziet u concreet voor de warmtepomp? Wat zult u doen om die weg te werken?

In datzelfde hoofdstuk over warmtepompen spreekt u ook over enkele drempels voor de technologie van de warmtepomp. Over welke specifieke drempels hebt u het dan en via welke oplossingen – tussenoplossingen, schrijft u zelf – wilt u die wegwerken?

Op welke manier zal de nieuwe tariefmethodologie die enkele drempels voor de technologie van de warmtepomp in één keer wegwerken?

Het Warmteplan stelt dat via de warmtekaart interessante zones voor warmtenetten zullen worden aangeduid, als bedrijven potentieel interessant blijken om warmte te leveren. Op welke manier zult u de warmtevoorziening voor dat warmtenet dan op langere termijn garanderen?

In het Warmteplan is er sprake van een efficiëntere steuntoekenning voor mini-wkk's (warmte-krachtkoppelingen) waarbij exploitatiesteun zou worden vervangen door investeringssteun. Op welke grond wilt u die investeringssteun dan bepalen? En op welke termijn wilt u deze hervorming realiseren?

Vlaanderen beschikt over een grote overschot aan recyclagehout dat, hoewel het geschikt is voor hergebruik, toch niet gebruikt wordt door de houtverwerkende industrie. Er is een overcapaciteit. Zou een deel van dit hout kunnen worden gebruikt in kleinschalige en efficiënte biomassa-installaties voor de productie van warmte? Zo ja, welk beleid wilt u daaromtrent ontwikkelen?

Wat niet in het plan zit, minister, is biomethaan, hoewel dit een van de projectcategorieën is die via de call groene warmte in aanmerking komt voor investeringssteun. Waarom is dit groene gas niet opgenomen in uw Warmteplan?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Net zoals we daarnet al bijna een evaluatie hebben gehad van het Energiearmoedeplan, zijn deze vragen bijna een evaluatie van het Warmteplan. Mij niet gelaten.

Globaal stel ik het volgende vast. Het is telkens opnieuw hetzelfde, of het nu over het Windplan, het Zonneplan, het Energieplan of het Warmteplan gaat. Als er uitdagende cijfers zijn, is het verhaal: 'Dit is onrealistisch, onhaalbaar, op niets gestoeld.' Als de cijfers wat te laag zijn, is er 'een gebrek aan ambitie en hadden we toch wel meer verwacht van de minister'. Ik kan zelfs de titels van de reacties telkens opnieuw naar boven halen. Het is altijd wel gemakkelijk om te zeggen: 'Het is te hoog, zouden we dat wel kunnen halen?'

Ik heb altijd al gezegd dat ik een tevreden minister zal zijn als men het beter doet dan ik het had gehoopt, voorspeld of ingeschat. Tot nader order ga ik ervan uit dat dat ook zal gebeuren.

Op een bepaald moment moet je de motor doen aanslaan. Zodra die motor – liefst een elektrische, voor alle duidelijkheid – aanslaat, zal de zaak rijden.

Ik zal de vragen samen beantwoorden.

Wat betreft de doelstelling van 1 miljoen megawattuur bijkomende warmteproductie tegen 2020, of een equivalent van 50.000 bijkomende gezinnen, kan ik u meedelen dat die gebaseerd is op gegevens die het Vlaams Energieagentschap (VEA) verzamelde over de uitbouw van warmtenetten. Ze baseren zich daarvoor op gegevens uit de subsidieaanvragen voor warmtenetten via strategische ecologiesteun en de calls groene warmte en restwarmte, gegevens uit de EPB-aanvragen voor warmtenetten, gegevens verkregen via contacten met warmtenetontwikkelaars en gegevens van Warmtenetwerk Vlaanderen. Hierbij werd rekening gehouden met bijkomende projecten uit de call die begin 2017 werd georganiseerd en met de verwachte indienstnames tegen 2020. Dit is dus geen nattevingerwerk. Het is ook niet de minister die zijn vinger in de lucht heeft gestoken en de temperatuur heeft gemeten. Dit is gebaseerd op gegevens die vandaag voorhanden zijn. Dit is gedaan door de administratie, het VEA, die dit heeft berekend.

Ik vind het dan ook altijd heel eigenaardig om opnieuw de discussie te krijgen over: 'Wat is de basis? Is dit niet overdreven? Is het geen gebrek aan ambitie?' Ik

leg vandaag een Warmteplan op tafel met een concreet cijfer. En dan gaan we er allemaal samen over, ik in de eerste plaats. Het is mijn taak om aan die kar te trekken. En bij mijn weten trek ik aan die kar. Volgens sommigen trek ik er zelfs te veel aan. Als ik sommige commentatoren en persartikels mag lezen, als ik sommige reacties hoor, overdrijf ik soms als het gaat over aan de kar trekken en sleuren.

Ik denk niet dat ik overdrijf. Ik denk dat de zaken moeten gebeuren zoals ze moeten gebeuren. We hebben een plan. We weten waar we naartoe willen. We gaan geen moment onverlet laten, geen enkele opportuniteit onverlet laten om die cijfers ook te halen.

Zo is het ook in de private sector. Ik ben jarenlang commercieel directeur geweest. Jarenlang kreeg ik cijfers die ik samen met mijn collega-directeurs moest gaan vooropstellen. Met de basis, met de agentschappen, met de regio-directeurs, met de verkoopleiders probeerden wij zo realistisch mogelijk in te schatten. Trouwens, zo doe ik het niet anders voor de begroting van de Vlaamse overheid, die ook onder mijn bevoegdheid valt. Je hebt niet alles in de hand. Soms zijn er factoren die tegenvallen, soms zijn er factoren die meevallen.

De warmtetoets, die we nu zullen uitwerken, zal een afwegingskader vormen voor warmtenetten versus andere oplossingen bij natuurlijke transitie momenten, zoals infrastructuurwerken of nieuwe verkavelingen en nieuwe bouwprojecten. Ik maak, samen met het beleidsplatform warmtenetten, werk van de vormgeving van dit concept. Wat betreft de uitwerking van de warmtetoets: hierover zal ik na de uitwerking verdere uitleg verschaffen.

Een ander instrument om warmte, groene warmte, te stimuleren, een instrument dat reeds bestaat, is de call groene warmte. Dit jaar zal er inderdaad een evaluatie van dit mechanisme worden georganiseerd. U merkt dat ik in mijn beleid dus regelmatig evaluaties inlas en dat ik dan ook daar probeer bij te sturen waar nodig. Zowel de administraties – behalve het VEA denk ik aan het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) – als de relevante sectororganisaties zullen hierbij worden betrokken. In het Warmteplan heb ik aangegeven dat de vorm waarop de steun wordt toegekend, mee in de evaluatie zal zitten.

Even terzijde: ik baseer mij op de gegevens van het VEA. Maar dat weerhoudt mij er niet van om regelmatig contact te hebben met de mensen die op het terrein bezig zijn met de uitbouw van die warmtenetten, om met hen een onderhoud te hebben, waaruit ik dan ook een aantal zaken leer, wat betreft de bijsturing en de evaluatie. Zoals u weet, is er ook in mijn eigen stad een ontwikkeling van een warmtenet bezig, die ik ook van zeer nabij opvolg.

Dat een warmtenet binnen de vijf jaar moet vergroenen, is geen voorwaarde uit de call groene warmte. Deze termijn komt wel aan bod in de EPB-berekening voor gebouwen die worden aangesloten op warmtenetten. In het wijzigingsbesluit van 18 december 2015 heeft de Vlaamse Regering vastgelegd dat fasering of vergroening van warmtenetten mag worden ingerekend in de E-peilberekening, ook al zijn die nog niet gerealiseerd. Dat is een voordeel ten opzichte van andere investeringen die wel onmiddellijk moeten gebeuren, laat ons eerlijk zijn. Een langere termijn toestaan was niet mogelijk wegens het respecteren van het gelijkheidsbeginsel en de maximale termijn waarbinnen handhaving mogelijk is. Ik vind handhaving heel belangrijk. Als je een aantal zaken vooropstelt, moet je ervoor kunnen zorgen dat de zaken kunnen worden nagekeken en gecontroleerd. Bovendien stimuleert deze termijn om investeringen in vergroening binnen een korte termijn na het indienen van de EPB-aangifte te realiseren.

Of gebouwen nu aangesloten worden op warmtenetten of niet, in de eerste plaats moeten we nog altijd het gouden advies en de eerste prioriteit benadrukken, dat

namelijk elk gebouw zo weinig mogelijk energie moet verbruiken. Voor het behalen van het minimumaandeel hernieuwbare energie vormen warmtenetten een alternatief op andere hernieuwbare energieopwekkers.

De score van een warmtenet in de EPB-berekening hangt af van de eigenschappen van het warmtenet. Warmtenetten gevoed vanuit een hernieuwbare bron scoren vanzelfsprekend beter dan warmtenetten gevoed uit een fossiele bron. Naar analogie scoren warmtenetten met hogere isolatieniveaus dan ook beter dan netten met lagere isolatieniveaus. Dat ligt ook in de lijn van waar we met warmtenetten naartoe willen: gevoed uit hernieuwbare bronnen en een verdeling van de warmte met zo weinig mogelijk verlies.

Mevrouw Rombouts, om de ontwikkeling van de geothermietechnologie een duw in de rug te geven, neemt het Vlaams Energieagentschap deel aan het Europese Geothermica-project. Dat project is begin dit jaar gestart en heeft nu een oproep geopend voor bedrijven, onderzoeksinstituten, universiteiten enzovoort om een onderzoeksproject rond diepe geothermie uit te werken, met steun van de deelnemende lidstaten. Op deze manier kunnen de geïnteresseerden in Vlaanderen ook de kennis van meer ervaren lidstaten delen.

Ik was van plan om tijdens mijn werkbezoek aan Duitsland twee weken geleden ook Beieren te bezoeken, waar er heel wat van die projecten zijn. Maar door de agenda van de staatssecretaris voor Energie ginder, de heer Baake, heb ik dit niet kunnen doen en heb ik een andere timing moeten aanhouden. Maar uitgesteld is nog niet afgesteld.

Zoals in heel wat andere dossiers zijn lokale overheden voor mij een heel belangrijke partner in het uitbouwen van warmtenetten. Zij sturen immers de ruimtelijke ontwikkelingen en staan het dichtst bij de burger. Daardoor kunnen zij een belangrijke rol spelen in het creëren van een draagvlak voor bepaalde projecten of voor burgerparticipatie. U weet dat ik heel sterk geloof in burgerparticipatie als het gaat over hernieuwbare energieprojecten. De gemeenten kunnen de ontwikkeling van warmteprojecten ook sturen doordat zij het openbaar domein beheren in hun gemeente of stad.

Collega's, er is een wijzigingsbesluit in opmaak betreffende de EPB-rekenmethode, waarin een aantal methodewijzigingen voor warmtepompen zullen worden vooropgesteld. Het zal dan niet meer nodig zijn om bijvoorbeeld een gelijkwaardigheidsaanvraag te doen voor die technologieën. Het is de bedoeling dat de methodewijzigingen zullen gelden voor de dossiers met een stedenbouwkundige vergunning of melding vanaf 1 januari 2018. Dat is dus over minder dan een half jaar.

Naast de drempels voor warmtepompen in EPB, die ik via het wijzigingsbesluit wil aanpakken, vormt de afhankelijkheid van de elektriciteitsprijzen een andere drempel. Het Warmteplan vermeldt dat er nog zal worden onderzocht of er, in afwachting van een nieuwe tariefmethodologie, tussenoplossingen geboden zullen kunnen worden voor de drempels voor warmtepompen. Het onderzoek zal dan ook uitwijzen welke tussenoplossingen al dan niet mogelijk zijn.

De bezorgdheid van diverse stakeholders over de impact van een capaciteitstarief voor warmtepompen werd door de VREG al behandeld in het consultatieverslag. Daarin werd geconcludeerd dat een gezin met een warmtepomp vermoedelijk minder betaalt onder een capaciteits- dan onder een afnametarief, omdat er een betere benuttingsgraad wordt bereikt. We onderzoeken nu met de VREG hoe een nieuwe tariefstructuur bepaalde drempels voor technieken als warmtepompen kan wegnemen. Neem van mij aan dat ik daar absoluut mee bezig ben. Dat is een prioriteit voor mij. Ik wil de drempels weghalen.

Het Warmteplan stelt voor om de warmtekaart en energiedata rond warmte verder te verfijnen. Los daarvan moet op lokaal niveau bij de investeringsbeslissing voor een warmtenet onderzocht worden of de warmtevoorziening van een bedrijf op langere termijn gegarandeerd kan worden. Via contracten kan dat bijvoorbeeld sluitend gemaakt worden. Ook meerdere warmtebronnen kunnen ingeschakeld worden, zodat het wegvallen van één warmtebron opgevangen wordt door een andere. Via het uitvoeringsbesluit worden zaken rond sociale energie-maatregelen bij warmtenetten uitgewerkt, zoals bijvoorbeeld de regels met betrekking tot het opzeggen van warmteleveringscontracten.

Op de vraag over investeringssteun voor kleinschalige wkk kan ik antwoorden dat overleg met de stakeholders heeft plaatsgevonden en dat we, rekening houdend met de opmerkingen, een voorstel hebben uitgewerkt en dat we dat zullen voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Collega's, de huidige steun voor biomassa-installaties voor zowel groene stroom als groene warmte laat hout dat gebruikt wordt als industriële grondstof toe, mits gunstig advies van de OVAM en de sectorfederaties hout en papier. Uit informatie vanwege de OVAM blijkt dat het grote aanbod van resthout het gevolg was van tijdelijke omstandigheden. Het lijkt me dan ook moeilijk om op basis daarvan nieuwe projecten op te starten.

De laatste vraag betreft groen gas. Binnen de call groene warmte kan inderdaad reeds steun aangevraagd worden voor de opwerking van biogas naar biomethaan. Als dat gas in het aardgasnet wordt geïnjecteerd, dan wordt niet gespecificeerd wat de eindtoepassing moet zijn. Als het gas niet in het aardgas wordt geïnjecteerd, moet het als transportbrandstof gebruikt worden, anders komt het rechtstreeks in aanmerking als groene warmte of groenestroomproject.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik kan begrijpen, minister, dat u het niet graag hebt als men in de pers iets anders zegt, maar wij kregen gisteren een mail binnen van ODE (Organisatie voor Duurzame Energie), het bio-energieplatform, en ik kan maar voorlezen wat daarin staat: "Voluntaristisch, maar niet realistisch." U kunt zeggen dat u zich dat niet aantrekt. Ik heb het ook daarom gevraagd: die cijfers zijn scenario 2, dus dat houdt geen rekening met het mogelijke niet doorgaan van Langerlo, veronderstel ik dan.

Dan is de vraag hoe u het wel zult halen. U hebt zich gebaseerd op een plan dat bestaat, maar dat nog niet geactualiseerd is op basis van het scenario dat Langerlo er niet komt. Men zegt vanuit de sector dat het niet realistisch is. Eigenlijk had ik vanuit de sector veeleer iets verwacht als: proficiat, u bent voluntaristisch. Maar men voegt er nog iets aan toe. Zij geloven er dus niet in.

In de commissievergadering van 3 mei hebben we hier nog een discussie gehad over warmtenetten. Er is aan de gemeenten in het Eandis-gebied gevraagd om te kiezen uit drie opties: een integrale beheersoverdracht, een beperkte beheersoverdracht, of de keuze om geen beslissing te nemen. U ging niet akkoord met wat er toen gebeurde. Ik heb toen nog geargumenteed dat het een vrijwillige keuze is die iedere gemeente maakt en dat men dat ook altijd nog kan herroepen. Als er een privé-initiatief komt, moet je een domeintoelating geven. Maar dat betekent dat de gemeente, als ze een integrale beheersoverdracht doet, niet zelf zal investeren. Als er een andere speler komt, bijvoorbeeld een afvalverbrandingsoven of een ander privaat initiatief, zoals in Oostende, kan het perfect, zelfs als je optie 1 kiest.

U hebt toen geantwoord: "Ik kan niet meteen antwoorden op uw vraag of een beheersoverdracht onmiddellijk loopt tot ze herroepen wordt, of dat ze loopt tot

aan het aflopen van het contract met de distributienetbeheerder. Ik zal dat juridisch laten onderzoeken door het Vlaams Energieagentschap.” Hebt u al antwoord gekregen op het feit dat onze stellingname toen was – zowel van collega Schiltz, collega Bothuyne als mezelf – dat zelfs optie 1 private investeringen niet in de weg staat?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Bedankt voor het antwoord, minister. U hebt aangegeven dat de warmtetoets nog ontwikkeld moet worden of in volle ontwikkeling is. Hebt u enig zicht op de timing? Die warmtetoets lijkt een zeer zinvol instrument te zijn, als u ook de afstemming daarmee mogelijk ziet. Hebt u er al zicht op wie of wat de bedoeling heeft om met die toets te werken? Wie gaat die toets uitvoeren? Zijn dat de warmtemakelaars of de gemeenten? Hoe moet ik dat zien?

Met betrekking tot de call groene warmte begrijp ik dat u niet wilt vooruitlopen op de evaluatie, anders zou u misschien al afbreuk doen aan de evaluatieoefening. Is de permanente openstelling van die call groene warmte een optie die mee onderzocht wordt? Ik begrijp dat u geen voorafname wilt doen van de vorm, maar ik wil toch enige zekerheid dat ook dat idee wordt meegenomen. Of is dat een idee dat moet worden uitgesloten, misschien om terechte redenen?

Een ander element waar ik bezorgd over ben, is het verhaal van de uitvoeringstermijn van vijf jaar, inderdaad gekoppeld aan EPB-regelgeving. U stelt in uw Warmteplan duidelijk dat die uitvoeringstermijn een belemmering kan zijn. Omgekeerd haalt u ook aan dat het een keuze is geweest, omdat er ook een handhavingsmogelijkheid moet zijn. En als die termijn onnoemelijk lang wordt, is dat misschien ook een knelpunt. Dat is natuurlijk een afweging, maar als we ervaren dat het wel een knelpunt kan zijn voor bepaalde warmtenetten, stel ik mij toch de vraag hoe we daar eventueel aan tegemoet kunnen komen. Wordt er onderzocht op welke manier die belemmering kan worden weggenomen? Is het in dezen ook een mogelijkheid om projectgericht te gaan kijken? Als het om een waardevol project gaat waarbij dat aspect de enige belemmering zou kunnen zijn, en het gaat om een weloverwogen verhaal, is er dan een mogelijkheid om dat projectgericht te bespreken en te kijken of daar een oplossing voor kan worden gegeven? Ik zou het ongelooflijk spijtig vinden dat projecten geen doorgang zouden kunnen krijgen omdat we heel halsstarrig vasthouden aan die vijf jaar, vooral omdat ik denk dat bij diepegeothermieprojecten dat effectief wel eens een knelpunt kan zijn.

Wat het delen van kennis en ervaring betreft, verwijst u naar het Europese project. Projecten die daar ingediend worden, hebben ook automatisch de verplichting om hun informatie te delen. Ik ben trouwens heel blij dat Vlaanderen zich aansluit bij dat Europese project. Maar natuurlijk zijn er ook projecten en evoluties die misschien niet tot dat project behoren. Als er andere diepegeothermieprojecten of onderzoeken naar diepe ondergronden zouden zijn, hoe kijken we daar dan naar? Als die zich niet binnen dat Europese project bewegen, is er dan ook bepaald dat men aan kennisdeling moet doen?

Tot slot ben ik heel blij dat u hier duidelijk mee onderstreept dat de gemeenten een heel belangrijke regierol hebben, en dat het beheer van het openbaar domein een belangrijk instrument is om die regierol te kunnen opnemen. Dat is gelijkaardig als bij de uitbouw van elektriciteitsnetwerken en het waterleidingnetwerk. Voor zowel elektriciteit als water hebben wij heel vaak samenwerkingen over gemeentegrenzen heen, intercommunale samenwerkingen, waar kennis en ervaring bij elkaar zit. En dus stel ik mij de vraag of ik die lijn ook mag doortrekken voor de uitbouw van warmtenetten. Als we een visie willen uitbouwen en we willen op een goede manier lock-ins vermijden en we willen op een goede manier een

uitrol krijgen en private projecten en ideeën daar op een correcte manier inpassen, door ervoor te zorgen dat private projecten geen eilandjes worden, maar ingesloten worden in het gehele netwerk, mag ik die visie van beheer van waterleidingnetwerk en elektriciteitsnetwerk, dat wij als gemeenten via intercommunales doen, doortrekken voor bijvoorbeeld warmtenetten? Gemeenten die daar vandaag mee geconfronteerd worden, kunnen zo op een correcte manier een goede uitrol doen van warmtenetten.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Bedankt voor de antwoorden op de gestelde vragen, minister. We hebben een besluit in opmaak, dat wellicht nog in een van de komende ministerraden zijn weg naar goedkeuring zal vinden, met betrekking tot EPB. Het is belangrijk dat er een aantal drempels worden weggewerkt.

Er leven bij heel veel mensen heel veel vragen over de impact van een nieuw tariefsysteem op warmtepompen en de rendabiliteit daarvan. Daarom moet er vanuit de VREG – en vanuit het parlement zullen we dat ook met plezier met de mensen van de VREG opnemen – duidelijk gecommuniceerd worden, zodat mensen niet aarzelen om te investeren in warmtepompen. Warmtepompen zijn wat ons betreft een van de belangrijkste technologieën van de toekomst voor de verwarming in Vlaanderen. Dat stond trouwens ook in de klimaatresolutie. We moeten er alles aan doen om die technologie te stimuleren.

Ik heb nog een bijkomend vraagje met betrekking tot micro-wkk. U zegt dat u een voorstel hebt en dat u dat zou voorleggen. Wanneer is dat dan en wat betekent dat voorstel concreet? En welk budget trekt u daarvoor uit?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik wil een lans breken voor een technologie die wat onderbenut blijft en die momenteel helemaal volwassen is geworden, namelijk die van de warmtepompen. Collega Bothuyne heeft er al vragen over gesteld, maar uw eerste antwoord stelt me toch niet helemaal gerust. U hebt nogmaals herhaald dat u denkt dat het capaciteitstarief dat probleem voor een stuk zal oplossen. Maar ik ken ook wat simulaties daaromtrent. En het klopt dat het tarief een beetje minder zal zijn dan vandaag, maar dat is natuurlijk nog niet voldoende. De on-evenredigheid tussen de kostprijs van elektriciteit en gas is zo groot, dat zelfs beperkte aanpassingen niet maken dat warmtepompen interessant worden.

Ik zal dat hier vandaag niet helemaal uitwerken, maar ik heb de recente cijfers van Eurostat bekeken, en als het over elektriciteit gaat, zitten wij als België of Vlaanderen bij de duurste landen van Europa. Als het daarentegen over gas gaat, zitten wij onder het gemiddelde. Het verschil is ongeveer factor vijf: gas is vijf keer zo goedkoop als elektriciteit. Dat maakt dat zelfs als een warmtepomp vier keer zo efficiënt is als een gaswandketel, ze dan nog duurder is in gebruik.

Dit betekent, met andere woorden, dat iets bijzonder energie-efficiënts vanwege de hoge energiefactuur in het gebruik niet kan worden teruggewonnen. Dat maakt de investering voor heel wat groepen oninteressant. Dat is zo en dat blijft zo.

Ik weet dat mensen die nieuw bouwen of vernieuwbouwen en die met zonnepanelen en bijna nul op de meter zitten er in veel gevallen min of meer uitkomen. De concurrentie met gas is dan minder groot. Het moet echter mogelijk zijn. Ik wil er blijven voor gaan dat een warmtepomp een volwaardig alternatief wordt voor mensen die verbouwen of vernieuwbouwen en die een nieuwe verwarmingsinstallatie willen. Momenteel wordt in slechts 12 procent van de nieuwbouwwoningen in een warmtepomp geïnvesteerd. Dat is eigenlijk veel te weinig. Dat percentage zou veel hoger moeten zijn.

Minister, ik heb gezien dat u in uw plan een tijdspad of groeipad vooropstelt. Eigenlijk zou het veel beter zijn om hieraan te werken en een oplossing te zoeken. Ik reik u de hand. Ik wil de term Pax Energetica niet gebruiken. Dit is veel te belangrijk om politieke spelletjes te spelen. Dit is dan ook een warm pleidooi hiervoor.

De andere vraag met betrekking tot de warmtenetten en dergelijke zal ik hier zeker niet herhalen. Daarover is immers al heel wat gezegd.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, wat de centrale in Langerlo betreft, moeten we de puntjes op de i zetten. Eerst en vooral ben ik met dit dossier geconfronteerd, net zoals ik tijdens de eerste dagen van mijn ministerschap ben geconfronteerd met het dossier Bee. Mijn collega's in de Vlaamse Regering hebben dit aangepakt in de lijn van wat ik zou beslissen. Ze hebben het geannuleerd. Het project is stopgezet. Dat kon toen nog. De definitieve bandingfactor was nog niet vastgelegd. Er is bij de Raad van State geprocedeerd, maar de Vlaamse Regering heeft haar gelijk gehaald. Dat dossier is afgesloten. Ik heb dan een nieuw energieplan opgesteld. Ik ben hiermee naar de Vlaamse Regering gestapt. Dat plan heeft bijkomende elementen veroorzaakt, zoals bijkomende zonnepanelen en bijkomende windmolens.

Wat de centrale in Langerlo betreft, is de juridische discussie anders. De vorige Vlaamse Regering heeft het project goedgekeurd. De huidige Vlaamse Regering heeft de definitieve bandingfactor toegekend en een beslissing genomen. Juridisch gezien, moet de centrale in Langerlo tegen augustus 2018 opstarten. Juridisch gezien, is dat dossier nog niet helemaal van de baan. Ik moet eerlijk toegeven dat ik dacht dat het weg was toen de boeken werden neergelegd. Ik wilde snel een nieuw plan maken. Vanwege een aantal interventies in het dossier heb ik echter besloten nog even te wachten en te kijken hoe dit dossier verder zou evolueren. Strikt juridisch genomen, is de centrale in Langerlo nog altijd niet definitief van de baan. Ik zou natuurlijk als een echte struisvogel de kop in het zand kunnen steken, maar dan zou ik de mensen een rad voor de ogen draaien. In de loop van de komende weken zal ik werk maken van een alternatief voor de centrale in Langerlo. Het is duidelijk dat dit alternatief er vandaag niet is.

Mijnheer Gryffroy, u hebt gisteren de bemerking van de Organisatie voor Duurzame Energie (ODE) ontvangen. Dat kan alleszins de aanleiding voor uw vraag om uitleg niet zijn, want u heb deze vraag om uitleg op 8 juni 2017 ingediend. Dat is welgeteld een maand geleden.

Als ik moet voortgaan op de stelling van een organisatie of een groep die beweert dat iets niet kan, zou ik niet veel moeten doen. Er zijn in dit land zeer veel organisaties die allerlei belangen vertegenwoordigen. Soms zijn dat eens tegengestelde belangen. Ik wil de ODE niet aanvallen. Ik heb daar een zeer goed contact mee. Dat een organisatie iets weinig realistisch of niet haalbaar vindt, betekent echter niet dat ik er onmiddellijk van moet uitgaan dat het niet haalbaar is. Ik zal het onderzoeken en nagaan of we moeten bijsturen.

Zoals ik daarnet al heb verklaard, zullen een aantal meevallers er soms voor zorgen dat we de doelstellingen halen en zullen een aantal tegenslagen het soms moeilijker maken om de doelstellingen te halen. De minister-president uit dikwijls zijn bezorgdheid om het halen van de doelstellingen door het wegvallen van de twee biomassa-centrales. Dat klopt, maar ik wil de doelstellingen zonder biomassa-centrales halen. Dat is voor mij veel belangrijker dan ze te halen met biomassa-centrales.

Ik wil duidelijk zijn. Het is voor mij geen optie de doelstellingen niet te halen. Indien we ze niet halen, zullen we op het einde van de rit misschien energie

moeten aankopen in Estland of in Litouwen. Die regeringen hebben me overigens al informeel gepolst.

Mijnheer Gryffroy, het is voor de Vlaming goed om weten dat we dan ook weer betalen. In dat geval betalen we voor groene stroom of hernieuwbare energie die in een bepaalde formule is opgewekt. Ik heb u tijdens de plenaire vergadering al horen verklaren dat u ook geen grote minnaar bent van de grote biomassa-centrale in Langerlo. We moeten dan echter hernieuwbare energie aankopen aan de kostprijs. Er kan eventueel wat ondersteuning van de factuur zijn. Wat we dan hebben gemist, zijn de groene jobs. De bedrijven missen de opportuniteiten met betrekking tot hernieuwbare energie die zich momenteel ontwikkelen. We missen dan de innovatie op het vlak van hernieuwbare energie.

Zelfs als iets niet haalbaar lijkt of als een organisatie denkt dat het niet haalbaar is, moeten we hierop blijven inzetten. Niets is onmogelijk. Er zijn in het verleden veel zaken geweest waarvan werd gezegd dat het niet mogelijk was.

Momenteel is de discussie over elektrische voertuigen volop aan de gang. Ik kom op straten, op pleinen en in de voetbalstadions van Vlaanderen bijna niemand tegen die gelooft dat we binnen een aantal jaren elektrisch zullen rijden. Gisterenavond heb ik een discussie gevoerd met een aantal mensen die dat niet geloven. Als ik dan vertel dat een Vlaming gemiddeld 23 kilometer per dag met zijn auto rijdt, kijken ze stomverbaasd. Dat zijn wetenschappelijk gefundeerde cijfers. Een Vlaming rijgt gemiddeld 23 kilometer per dag met zijn wagen en 80 procent van de Vlamingen rijdt niet eens 50 kilometer per dag met zijn wagen. Gemiddeld genomen, is elke Vlaming, met andere woorden, in staat om elektrisch te rijden. Er is een kleine groep die het moeilijk heeft. Gisteren zat een inspecteur van een verzekeringsbedrijf naast me. Hij rijdt elke dag honderden kilometers. Voor die mensen is het natuurlijk moeilijk, net zoals het voor mij ook niet evident is.

De meerderheid der mensen gelooft een aantal zaken niet en denkt daarom dat bepaalde zaken onhaalbaar zijn. Ze houden geen rekening met de evoluties tijdens de komende periode, met innovaties, met lagere investeringskosten en met betere rendementen.

Ik zal even een voorbeeld geven. Deze ochtend heb ik in Lokeren een windmolenpark langs de E17 geopend. Het gaat om windmolens met een vermogen van 2,5 megawatt. Indien daar nu een nieuw project zou starten, zou het om windmolens met veel meer rendement en een hoger megawattage gaan. De looptijd tussen een aanvraag en de vergunning van een molen is zo lang dat we in feite windmolens van de vorige generatie openen.

In Duitsland heb ik twee weken geleden vrij letterlijk een windmolen met een vermogen van 7,5 megawatt beklommen. Het was een hachelijke onderneming om boven te geraken. Ik heb vandaag vernomen dat in het windmolenpark van Borssele windmolens met een vermogen van 8 megawatt zullen worden geplaatst. Dit betekent dat de technieken evolueren. We moeten hiermee rekening houden.

Mevrouw Rombouts, u hebt me een aantal vragen gesteld over het beheer van het net. Een warmtenet moet niet noodzakelijk door een intercommunale worden beheerd. Dat mag, maar het hoeft niet noodzakelijk.

Mijnheer Gryffroy, u hebt me om het standpunt van het VEA gevraagd. De discussie over de opties is duidelijk. Ik heb zelf de derde optie gekozen en aanbevolen. Dit betekent voorlopig geen beslissing nemen omdat we niet weten of private initiatieven de kop zullen opsteken. Ik moet eerlijk zeggen dat we in mijn stad voor de derde optie hebben gekozen. We hebben een warmtenet dat vanuit de private sector wordt ontwikkeld.

Indien voor de eerste optie wordt gekozen, is een samenwerking met een lokale overheid in principe niet meer mogelijk. Dit betekent dat het private initiatief wordt gefnuikt. Ik maak daar geen geheim van. U bent het niet met me eens. Zoals u weet, heb ik een bepaalde ideologische overtuiging en ik wil private initiatieven zo veel mogelijk de kans geven om zich te ontwikkelen. Op dat vlak verschillen we van mening. Ik ben nu eenmaal een liberaal. Ik ben ervan overtuigd dat de private initiatieven zich minder snel zullen ontwikkelen of minder kansen zullen krijgen om zich te ontwikkelen indien een intercommunale of een distributienetbeheerder dit in handen krijgt. Dat is een meningsverschil tussen ons. Indien projecten op stapel staan, is er geen enkele reden om dit aan de distributienetbeheerders over te dragen.

Mevrouw Rombouts, ik weet waar de discussie om draait, namelijk om het beheer van het openbaar domein. De distributienetbeheerders vinden dat zij dit moeten beheren. De vraag is of het ook mogelijk is dat een warmtenet door een private beheerder in plaats van een distributienetbeheerder wordt beheerd. Die vraag ligt natuurlijk in de lijn van de vraag die u me hebt gesteld. Er is discussie of dit nu al dan niet door een distributienetbeheerder moet worden beheerd.

Wat de call voor groene warmte betreft, is de termijn vijf jaar. De discussie tussen het VEA en de sector is lopende. We zullen zien wat het eindresultaat wordt. Ik sluit een aantal evaluaties en bijstellingen niet uit.

Mijnheer Gryffroy, wat de micro-wkk betreft, heb ik al verklaard dat ik met een voorstel naar de Vlaamse Regering zal stappen. We zullen nagaan of investeringssteun al dan niet mogelijk is. Ik zal dat aan de Vlaamse Regering voorleggen. Het is niet mijn bedoeling al mijn voorstellen te becommentariëren voor de Vlaamse Regering er kennis van heeft kunnen nemen.

Mijnheer Danen, er zijn belemmeringen en drempels voor warmtepompen. We moeten dat echt bekijken. Ik probeer ook de drempels weg te nemen met betrekking tot wind- en zonne-energie. Ik houd er niet van nieuwe drempels op te werpen. Als ik nieuwe drempels zie komen, waarschuw ik daar altijd voor. Dat gebeurt regelmatig. Ik beweer niet dat we nergens rekening mee moeten houden. Ook wat natuur betreft, ben ik zeer pragmatisch. Het lijkt me echter gevaarlijk telkens opnieuw nieuwe drempels op te werpen waardoor iets wat interessant is, wordt uitgesloten of niet aantrekkelijk wordt.

Ik weet dat gas goedkoop is. De mensen vergeten dat soms. Ik heb er u daarnet ook op betrapt. U had het over de energiefactuur in plaats van over de elektriciteitsfactuur. De elektriciteitsfactuur is zwaar gestegen. De elektriciteitsfactuur is in het verleden te veel belast. Alle kosten zijn aan de elektriciteitsfactuur verbonden. Voor mijn tijd is gediscussieerd over de vraag of alles in de elektriciteitsfactuur dan wel in andere facturen, zoals de gasfactuur, moest worden gestoken. De keuze is toen gemaakt om het aan de elektriciteitsfactuur toe te voegen, wat u nu aanklaagt.

De vraag is nu natuurlijk wat omlaag moet. Volgens mij moet de globale energiefactuur omlaag. De Vlamingen moeten echter beseffen dat de gasfactuur niet stijgt. De gasprijs is bij de goedkoopste in Europa en is de voorbije vijf jaar drie keer gedaald. De vraag is dan natuurlijk hoe we dit kunnen oplossen. Leggen we nieuwe taksen op aan een factuur die te goedkoop is? Volgens mij moeten we eerst een draagvlak creëren. Wat de energiefactuur betreft, moeten we eerst rust en stabiliteit bij de mensen creëren.

Ik weet dat dit denkspoor wordt bewandeld. Ik herinner me dat me tijdens de plenaire vergadering is gevraagd of ik voor of tegen een CO₂-taks ben. In principe moet de vervuiler betalen. Dat moet, maar we moeten ervoor zorgen dat de energiefactuur voor de mensen niet opnieuw begint te stijgen. De bedrijven

moeten competitief blijven. We mogen dit niet overhaast in het wilde weg beslissen.

Ik denk dat dit sowieso op de agenda zal staan. Het zal ook deel uitmaken van het energiepact dat met de Federale Regering en met de andere gewesten zal worden afgesloten. We moeten hier niet op vooruitlopen. We moeten zeer zindelijk zijn in onze woordkeuze. Er is een heel groot verschil tussen de energiefactuur en de elektriciteitsfactuur. Op een aantal fossiele brandstoffen heb ik trouwens geen enkele impact. Ik heb geen impact op de stookolieprijzen. Dat zijn zaken die intrafederaal moeten worden geregeld.

Een van de lasten voor de warmtepompen zal sowieso dalen. Door de beslissing van het Grondwettelijk Hof zal de energieheffing sowieso verdwijnen. Dat is een van de elementen die een rol hebben gespeeld in de hoogte van de elektriciteitsfactuur.

Voorzitter, ik denk dat ik alle vragen heb beantwoord, maar ik ben niet helemaal zeker. *(Opmerkingen)*

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik had nog een vraag gesteld over de timing van de warmtetoets. Voor wie is het instrument van de warmtetoets in de uitvoering eigenlijk bedoeld?

Minister Bart Tommelein: De warmtetoets is een bevoegdheid van de lokale besturen. De timing is een van de prioriteiten. De warmtetoets wordt door de lokale besturen uitgevoerd.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, dit heeft twee aspecten. De reden waarom ik deze vraag om uitleg een maand geleden heb ingediend, is dat in het plan staat dat vanuit het tweede scenario is vertrokken. Juridisch hebt u gelijk, maar u had ook een derde scenario zonder de centrale in Langerlo kunnen maken. Bovendien weten we nog niet wat met de centrale van Max Green zal gebeuren.

Ik heb uiteraard altijd verklaard een koele minnaar te zijn van de centrale in Langerlo en van de centrale van Max Green, maar ik was wel een voorstander van de installatie van Bee Power. Dat is immers een nieuwe installatie met een veel hoger rendement die aan een warmtenet is gekoppeld. Ik ben een koele minnaar van de centrale in Langerlo en van de centrale van Max Green omdat ik dat als oud ijzer beschouw. Die centrales hebben een zeer laag rendement. Iedereen weet dat dit mijn visie hierop is.

Uw plan is correct wanneer u het over de centrale te Langerlo hebt. Desalniettemin, ik heb dat rapport niet geschreven. Ik was verwonderd dat ze het gisteren hebben doorgestuurd. Ze vinden het niet realistisch en schatten het tekort in op 1000 megawattuur. U kunt daar nu geen antwoord op geven. U bent voluntaristisch en wilt vooruitgaan. Indien we de doelstelling voor 2020 willen halen, zal de rekening op een bepaald ogenblik echter moeten kloppen.

Wat de beheersoverdracht betreft, hebt u in de commissie verklaard dat de privésector het mag doen en dat u dat zeer graag zou zien. Het decreet betreffende de warmtenetten is van u afkomstig. Momenteel komt echter niemand zich aanmelden. Om die reden hebben we in het decreet niet voorzien in bundelings-eisen. We hebben gesteld dat dit eventueel later nog zou volgen.

Indien de privésector dit mag doen, zou de privésector zowel producent, distributeur als verkoper kunnen worden. Momenteel is niet in bundelings-eisen voorzien. We hebben in het decreet heel bewust veel verantwoordelijkheid gelegd

bij de distributienetbeheerders. Er zijn drie keuzes. Op basis van die opties stellen we nu vast dat de privésector het altijd kan doen als er een verkaveling is. Ik heb ook telefoontjes van verontruste burgemeesters gekregen.

Er is een verkaveling die moet worden opgestart en men had gepland om met privaat initiatief het warmtenet uit te bouwen. Dat kan nog altijd. De gemeente moet een domeintoelating geven, zelfs al heeft men gekozen voor optie 1, zijnde integrale beheersoverdracht.

Eigenlijk was er gewoon in de commissievergadering van 5 mei afgesproken, omdat u betwijfelde of die keuzes mogelijk waren, dat u juridisch advies ging vragen aan het Vlaams Energieagentschap. Hebt u dat juridisch advies gekregen? Zo ja, wat was daar het antwoord op? U kunt dat eventueel schriftelijk overmaken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik wil jullie bedanken voor de bijkomende antwoorden. In het plan zitten heel veel zaken waar ik veel waardevolle elementen in zie.

Ik vraag naar de timing omdat er nog heel wat dingen worden vooropgesteld, een evaluatie en zaken die nog moeten worden uitgewerkt. We willen zelf aan de slag om die warmtenetten en het Warmteplan op een snelle manier vorm te geven in de realiteit. Daarom vragen we naar een timing. Als die timing nog niet heel scherp wordt gesteld, wat ik voor een deel begrijp van uw kant, dan hoop ik dat u het ons niet kwalijk neemt dat wij ongeduldig aan uw mouw trekken om te vragen wat de stand van zaken is en wat de timing is. Ik verwacht ook dat we dit in de komende maanden verder zullen opvolgen om te zien hoe die verdere uitrol zal plaatsvinden.

Minister, u erkent een aantal belemmeringen, zelfs rond die vijf jaar vergroening, en zegt dat misschien kan worden nagegaan hoe die belemmeringen kunnen worden opgevangen. Ik hoop dat, met het oog op specifiek nieuwe technieken zoals bijvoorbeeld dieptegeothermie, er voldoende ruimte is voor expertise-opbouw en eventueel experimenteerruimte binnen de wetgeving zodat we op het terrein bepaalde evoluties niet dadelijk moeten afremmen.

De warmtetoets is een instrument voor de gemeenten. Ik ben zeer benieuwd hoe dit effectief zal werken. Wij zijn een van de gemeenten die heel secuur willen nakijken op welke manier warmtenetten en meerwaarde kunnen betekenen voor ons grondgebied, ook omdat we in een regio liggen waar geothermie een kans kan hebben. Ik weet dat heel wat Kempense gemeentes met die focus kijken: hoe moeten we naar nieuwe projecten kijken, hoe moeten we dat warmtenet uitrollen, hoe moeten we die inschakelen op elkaar, wat als private ontwikkelaars afkomen? Ik zeg helemaal niet dat private ontwikkelaars in dezen geen belangrijke rol kunnen spelen, maar zij kunnen ook wel zorgen voor een lock-in en ze kunnen zorgen dat ze een eiland worden. Zij zouden ervoor kunnen zorgen dat misschien de kersen er worden uitgehaald en nadien de lasten om de minder interessante projecten uit te rollen, worden doorgeschoven naar de overheid. Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. In die zin ben ik een grote voorstander van private ontwikkeling, maar in samenwerking met een overheid. Mijn vraag was niet of dit 'moet' met een intercommunale, integendeel. Ik denk trouwens dat het openbaar domein geen terrein is van een intercommunale, het behoort tot de specifieke bevoegdheid van de gemeente. Een gemeente kan dus wel – dat heb ik toch begrepen uit uw antwoord – de keuze maken om een eigen visie uit te bouwen, om na te gaan op welke manier zij wenst samen te werken met private ontwikkelaars, maar ook om na te gaan op welke manier zij een verantwoordelijkheid bij een intercommunale of bij de eigen diensten kan leggen om op een

goede manier de visie rond warmtenetten uit te bouwen. Ik kan maar hopen, en ik ben er ook van overtuigd, dat heel wat gemeenten ook kijken naar private investeerders en ontwikkelaars om dat samen te doen, maar het is belangrijk dat het goed overwogen wordt en met een visie op lange termijn voor het hele grondgebied. In die zin ben ik ook blij met uw antwoord dat het niet 'moet', maar dat de ruimte er wel is en dat de regierol bij de gemeente ligt.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, we kijken uit naar het EPB-wijzigingsbesluit. We kijken uit naar uw voorstel met betrekking tot de ondersteuning van micro-wkk's. We gaan samen de rendabiliteit van warmtepompen in het kader van een nieuw tarief opvolgen.

Ik wil nog één ding zeggen over het kerntakendebat van de netbeheerders, want daar waren we uiteindelijk gekomen. Ik denk dat op dit moment de discussie te veel gepolariseerd en ideologisch wordt gevoerd en dat het absoluut niet hoeft. De private sector en netbeheerders kunnen perfect een complementaire rol opnemen onder de regie van lokale besturen en de beheersoverdracht daaromtrent hoeft geen hinderpaal te zijn, wat door de meeste juristen ook al duidelijk is aangetoond.

Ik had vanmorgen – en dat is een ander luik van de dienstverlening van de netbeheerders – een groep bedrijven op bezoek die actief zijn in de relighting, in alle mogelijke energiebesparende investeringen voor lokale besturen. Zij pleiten er absoluut voor om de netbeheerders hun rol verder te laten opnemen en zeker niet te snoeien in de mogelijkheden die de netbeheerders op dat vlak bieden aan lokale besturen. Het is dus perfect mogelijk om netbeheerders en de markt samen hun werk te laten doen. Het is in het belang van beide om het debat op een goede manier en op een constructieve manier te voeren en ideologie in dezen achterwege te laten.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bothuyne, dit is niet alleen een ideologische discussie. Het mag, want ideologie en overtuiging zijn niet verkeerd, maar ik heb het juridisch advies van VEA. Ik zal het overmaken. Het advies stelt heel duidelijk dat een exclusief gebruiksrecht tegengesteld is aan het decreet. Het decreet zegt dus duidelijk een exclusief gebruiksrecht niet kan. Dat is het advies dat ik kreeg van het Vlaams Energieagentschap. Ik heb trouwens ook nog weet van andere juridische adviezen in het land, van private juridische kantoren die ik hier niet moet bekendmaken, want het zijn interne gegevens die mij zijn bekendgemaakt, die net hetzelfde zeggen. Het is dus geen pure ideologische discussie. Voor alle duidelijkheid: ik ben niet tegen het feit dat er initiatieven kunnen worden genomen door distributienetbeheerders. Ik heb me daar nooit tegen verzet. Ik wil alleen vermijden dat private initiatieven het onderspit moeten delven voor initiatieven die worden genomen door de distributienetbeheerders en dat hun kansen worden verminderd en verkleind. Het is een bewuste keuze geweest om de warmtenetten niet exclusief aan de distributienetbeheerders te geven. We moeten ons daar dan ook naar gedragen en niet zeggen dat de distributienetbeheerders alle mogelijkheden moeten hebben om in concurrentie te gaan met private initiatieven zodat die private initiatieven er niet meer komen. Dat is mijn grootste bekommernis. Ook in het belang van de consument is dat belangrijk. Ik zal het advies overmaken aan de commissiesecretaris.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wacht het advies af.

De gemeenten hebben ook drie keuzes. Dan is er ook geen probleem. De gemeenten kiezen voor de totale overdracht, maar zelfs met een totale overdracht is het nog niet onherroepelijk en is privaat initiatief mogelijk, want een gemeente is verplicht om een domeintoelating te geven.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.